

Triglav Osiguranje d.d. Sarajevo

Konsolidovani i odvojeni
finansijski izvještaji
31. decembar 2017. godine

Sadržaj

Izvještaj Direktora	1
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	2
Izvještaj neovisnog revizora dioničarima Triglav Osiguranja d.d.	3
Izvještaj o finansijskom položaju	7
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	8
Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama	9
Izvještaj o novčanom toku	10
Bilješke uz finansijske izvještaje	11

Izvještaj Direktora

Direktor ima zadovoljstvo predstaviti godišnji izvještaj zajedno sa revidiranim godišnjim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

Pregled poslovanja

Rezultat poslovanja Grupe i Društva za godinu koja je završila 31. decembra 2017. naveden je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti na strani 6.

Uprava Društva

Tokom 2017. godine i na dan potpisivanja ovog izvještaja članovi Uprave bili su:

Edib Galijatović   Direktor Društva i Predsjednik Uprave
Edin Muftić   Izvršni direktor za poslove osiguranja i član Uprave

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je tokom 2017. godine, te do potpisivanja ovog izvještaja radio u sastavu:

Tedo Đekanović   Predsjednik
Bakir Pilav   Član do 31.05.2017.; Janko Šemrov Član od 31.05.2017.
Gorazd Jenko   Član do 31.05.2017.; Matej Gostiša Član od 31.05.2017.

Edib Galijatović

Direktor

Edin Muftić

Član Uprave

Sarajevo, 30.mart 2018. godine

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

Uprava Društva dužna je pripremiti odvojene i konsolidovane finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji daju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Društva i Grupe, te rezultata njihovog poslovanja i gotovinskog toka u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Društva i Grupe, te sprječavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

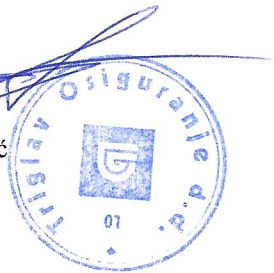
Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje će biti u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih odluka i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Društvo i Grupa nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usuglašavanje Nadzornom odboru godišnje izvještaje Društva i Grupe zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini dioničara na usvajanje.

Odvojeni i konsolidovani finansijski izvještaji na stranama 7 do 116 su odobreni od strane Uprave, za podnošenje Nadzornom odboru, 30. marta 2018. godine te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Edib Galijatović

Direktor

Edin Muftić

Član Uprave

Sarajevo, 30. marta 2018. godine

Izveštaj neovisnog revizora Dioničarima Triglav Osiguranja d.d., Sarajevo

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih finansijskih izvještaja Triglav Osiguranja d.d., Sarajevo (Društvo), koji obuhvataju Bilans stanja - izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2017. godine, izvještaj o ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o gotovinskom toku za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Društva na dan 31. decembar 2017. godine, njegovu finansijsku uspješnost i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju neovisnog revizora u *dijelu o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, pripremljen je opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu.

Ispunili smo obaveze opisane u *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na našu procjenu rizika pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući postupke koji se obavljaju za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim finansijskim izvještajima.

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja (nastavak)
Ključna revizijska pitanja (nastavak)

1. Procjenjivanje tehničkih rezervisanja (uključujući matematičku rezervu i ostale rezervacije, test adekvatnosti obaveza)

Vrednovanje obaveza koje proizilaze iz ugovora o osiguranju uključuju prosudbu u vezi sa neizvjesnosti ishoda, uglavnom vezano za ukupne iznose potrebne za podmirenje obaveza, koji uključuju bilo kakve garancije osiguraniku.

Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke se koriste u procjeni ovih dugoročnih obaveza kao što je iskazano u bilansu i za test adekvatnosti obaveza.

Za detaljnije informacije, molimo pogledati bilješku 1.5. do 1.8 priloženih finansijskih izvještaja.

Za provedbu naših procedura revizije, koristili smo usluge internih aktuara. Posebno smo naše procedure usmjerili na modele koje smo smatrali materijalnim i kompleksnim i/ili zahtjevaju značajne prosudbe u vezi korištenih pretpostavki, naročito dugoročnog dijela za poslove neživotnih operacija i LAT priliva novca za proizvode životnog osiguranja. Razumjeli smo dizajn internih kontrola nad aktuarskim procesom koji uključuje rezervacije izračun rezervacija za štete, proces uspostave ekonomskih i aktuarskih pretpostavki kao i proces izvođenja novčanih tokova. Takođe smo razmotrili pristup i metodologiju koju koristi Društvo za aktuarske analize koje uključuju uporedbu procjena i stvarnih pokazatelja iz prethodnih perioda. Analizirali smo iskustvenu analizu koju je radilo Društvo procesu postavki ulaznih parametara. Naša procjena je, po potrebi, uključila evaluaciju specifičnih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki i razmatranje procjena menadžmenta vezano za korištene pretpostavke. Poredili smo relevantne komparativne podatke za industriju imajući u vidu prikladnost aktuarskih pretpostavki korištenih u modelu, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda i/ili karakteristika proizvoda, i takođe usklađenost modela sa primjenjivim računovodstvenim standardima.

Nadalje, proveli smo revizijske procedure kako bi procjenili da li modeli i sistemi obezbjeđuju adekvatan i potpun izračun obaveza po osnovi ugovora o osiguranju, koji je uključio preračun na odabranom uzorku izračuna prema ovom modelu. Testitali smo ispravnost pretpostavki testa adekvatnosti obaveza koji je imao za cilj provjeru da li su obaveze adekvatne u odnosu na očekivane buduće ugovorne obaveze. Naš rad vezano za test adekvatnosti obaveza je uključio procjenu očekivanih novčanih tokova i pretpostavku usvojenu u kontekstu iskustava Grupe/Društva vezano za iskustva i specifična svojstva proizvoda.

Ocjenili smo adekvatnost i objelodanjivanje objava koje su uključene u bilješke 1.5. do 1.8 priloženih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja (*nastavak*)

Odgovornosti Uprave i Odbora za reviziju za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Zakonom o računovodstvu I reviziji i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanjem, ako je primjenjivo, pitanja povezanih vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja osim ako uprava ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Odbor za reviziju je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupa, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također

- ▶ Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- ▶ Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- ▶ Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je napravila uprava.
- ▶ Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima,

**Izveštaj neovisnog revizora (*nastavak*)
Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (*nastavak*)**

zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem.

Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju neovisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.

► Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s Odborom za reviziju u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Odboru za reviziju da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu neovisnost, kao i gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Odborom za reviziju, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvještaju neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Zvonimir Madunić

Direktor

Ernst&Young d.o.o. Sarajevo

Amela Aščerić

Ovlašteni revizor

Sarajevo, 30. marta 2018. godine

Izvještaj o finansijskom položaju

na dan 31. decembra 2017.

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	1.10	16.109	13.150	5.168	2.608
Ulaganja u nekretnine	1.11	984	959	451	478
Nematerijalna imovina					
- Goodwill	1.12	245	245	-	-
- Ostala nematerijalna imovina	1.14	54	57	34	21
Odgođeni troškovi pribave	1.13	1.422	1.337	1.422	1.337
Ulaganja u podružnice	1.15	-	-	9.577	9.577
Ulaganja u pridružena pravna lica	1.16	65	-	147	147
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	1.17	29.709	25.009	29.709	25.009
Zajmovi i potraživanja	1.17	23.535	32.596	25.439	34.466
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	1.18	8.125	7.497	8.125	7.497
Zalihe	1.19	405	531	79	95
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	1.20	7.178	8.253	6.546	6.823
Novac i novčani ekvivalenti	1.21	19.023	12.542	18.367	12.169
		<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupna aktiva		106.854	102.176	105.064	100.227
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	1.22	57.015	50.773	57.015	50.773
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.23	1.087	1.151	902	960
Odgođena poreska obaveza	1.24	412	364	412	364
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	1.25	5.665	5.110	4.773	3.813
		<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupne obaveze		64.179	57.398	63.102	55.910
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	1.26	21.247	23.607	21.247	23.607
Zakonske i statutarne rezerve		5.947	5.938	5.947	5.938
Rezerva fer vrijednosti		3.711	3.278	3.711	3.278
Zadržana dobit		11.329	11.519	11.057	11.494
		<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju vlasnicima Društva		42.234	44.342	41.962	44.317
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Manjinski interes		441	436	-	-
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Ukupno kapital i rezerve		42.675	44.778	41.962	44.317
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Ukupne obaveze, kapital i rezerve		106.854	102.176	105.064	100.227
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 115 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

za godinu koja je završila 31. decembra

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Zaračunate bruto premije	1.29	42.715	40.021	42.767	40.074
Premije predane u reosiguranje	1.28	(8.906)	(7.719)	(8.906)	(7.719)
Neto zaračunate premije		33.809	32.302	33.861	32.355
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	1.28	(755)	(447)	(755)	(447)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	1.28	(339)	44	(339)	44
Neto zarađene premije	1.28	32.715	31.899	32.767	31.952
Prihod od provizija i naknada	1.30	1.359	1.023	1.359	1.023
Finansijski prihod	1.31	2.635	2.059	2.700	2.089
Ostali poslovni prihodi	1.32	9.561	8.576	2.133	1.816
Neto poslovni prihodi		13.555	11.658	6.192	4.928
Ukupni prihodi		46.270	43.557	38.959	36.880
Nastale štete	1.33	(26.108)	(24.513)	(26.240)	(24.657)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	1.33	4.242	4.375	4.242	4.375
Neto nastale štete		(21.866)	(20.138)	(21.998)	(20.282)
Troškovi pribave	1.34	(9.307)	(9.234)	(9.728)	(9.785)
Administrativni troškovi	1.35	(10.644)	(10.790)	(3.536)	(3.865)
Ostali poslovni rashodi	1.36	(2.050)	(1.771)	(1.650)	(1.544)
Finansijski troškovi	1.37	(52)	(69)	(38)	(48)
Neto operativni troškovi		(22.053)	(21.864)	(14.952)	(15.242)
Ukupni troškovi		(43.919)	(42.002)	(36.950)	(35.524)
Dobit prije poreza		2.351	1.555	2.009	1.356
Porez na dobit	1.38	(294)	(279)	(212)	(200)
Dobit razdoblja		2.057	1.276	1.797	1.156

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 115 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra

Ostala sveobuhvatna dobit					
Promjena u fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju		481	(733)	481	(733)
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini		(48)	73	(48)	73
Aktuarsiki dobiti/(gubitci)		9	(13)	9	(13)
		<u>442</u>	<u>(673)</u>	<u>442</u>	<u>(673)</u>
Ostala sveobuhvatna dobit/gubitak razdoblja		442	(673)	442	(673)
Ukupno sveobuhvatna dobit razdoblja		2.499	603	2.239	483
Namjenjena:					
Vlasnicima Društva		2.486	590	-	-
Manjinskim dioničarima		13	13	-	-
		<u>2.499</u>	<u>603</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Dobit tekućeg razdoblja		2.499	603	-	-
Osnovna i razrijeđena zarada po dionici u BAM	1.27	<u>63</u>	<u>-</u>	<u>35</u>	<u>-</u>

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 115 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama

za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

Grupa

	Dionički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Zadržana dobit	Interesi manjinskih vlasnika	Revalorizovane rezerve	Ukupno '000 BAM
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	BAM
Stanje na dan 1. januara 2016.	8.312	21.246	10.223	2.178	3.938	45.897
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložvne za prodaju	-	-	-	-	(733)	(733)
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	-	73	73
Aktuarski dobitci/(gubitci)	-	(13)	-	-	-	(13)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	(13)	-	-	(660)	(673)
Dobit razdoblja	-	-	1.276	-	-	1.276
<i>Ukupnasveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	<i>-</i>	<i>(13)</i>	<i>1.276</i>	<i>-</i>	<i>(660)</i>	<i>603</i>
Povećanje kapitala iz sopstvenih sredstava	15.295	(15.295)	-	-	-	-
<i>Promjena u vlasništvu Sarajevostan</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>20</i>	<i>(1.742)</i>	<i>-</i>	<i>(1.722)</i>
Stanje na dan 31. decembra 2016.	23.607	5.938	11.519	436	3.278	44.778
<i>Stanje na dan 1. januara 2017.</i>	<i>23.607</i>	<i>5.938</i>	<i>11.519</i>	<i>436</i>	<i>3.278</i>	<i>44.778</i>
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložvne za prodaju	-	-	-	-	481	481
Aktuarski dobitci/(gubitci)	-	9	-	-	-	9
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	-	(48)	(48)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	9	-	-	433	442
Dobit razdoblja	-	-	2.044	13	-	2.057
<i>Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	<i>-</i>	<i>9</i>	<i>2.044</i>	<i>13</i>	<i>433</i>	<i>2.057</i>
<i>Isplata dividende</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>(8)</i>	<i>-</i>	<i>(8)</i>
Otkup vlastitih dionica	-	-	(4.594)	-	-	(4.594)
<i>Smanjenje kapitala povlačenjem dionica</i>	<i>(2.360)</i>	<i>-</i>	<i>2.360</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Promjena u vlasništvu Sarajevostan</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Stanje na dan 31. decembra 2017.	21.247	5.947	11.329	441	3.711	42.675

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 115 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

Društvo

	Dionički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Zadržana dobit	Revalorizovane rezerve	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2016.	8.312	21.246	10.338	3.938	43.834
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	-	-	(733)	(733)
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	73	73
Aktuarski dobitci/(gubitci)	-	(13)	-	-	(13)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	(13)	-	(660)	(673)
Dobit razdoblja	-	-	1.156	-	1.156
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	(13)	1.156	(660)	483
Povećanje kapitala iz sopstvenih sredstava	15.295	(15.295)	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2016.	23.607	5.938	11.494	3.278	44.317
Stanje na dan 1. januara 2017.	23.607	5.938	11.494	3.278	44.317
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	-	-	481	481
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	(48)	(48)
Ostale rezerve	-	9	-	-	9
Ostala sveobuhvatna dobit	-	9	-	433	442
Dobit razdoblja	-	-	1.797	-	1.797
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	9	1.797	433	2.239
Negativna dionička premija (vlas.dionice)	-	-	(2.234)	-	(2.234)
Smanjenje kapitala povlačenjem dionica	(2.360)	-	-	-	(2.360)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	21.247	5.947	11.057	3.711	41.962

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 115 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanom toku za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2017.	2016.	2017.	2016.
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti				
Dobit prije poreza	2.154	1.275	1.797	1.156
<i>Usklađeno za:</i>				
Amortizacija nekretnina i opreme	920	898	408	354
Amortizacija nematerijalne imovine	26	50	7	22
Otpis opreme	213	195	193	137
Prihod od prodaje nekretnine i opreme	(99)	(66)	(92)	(58)
Povećanje rezervisanja za obaveze i troškove	239	260	245	254
Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	345	472	345	472
Prihod od otpuštanja rezervisanja za potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	(244)	(428)	(244)	(428)
Finansijski troškovi	54	69	38	48
Finansijski prihod	(2.732)	(2.059)	(2.700)	(2.089)
	876	666	(3)	(132)
(Povećanje)/smanjenje zaliha	126	47	(16)	33
(Povećanje)/smanjenje potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostalih potraživanja	670	757	277	1.303
(Povećanje)/smanjenje zajmova i potraživanja	9.061	2.146	9.027	1.503
(Povećanje)/ smanjenje rezervi za ugovore o osiguranju	(6.242)	(6.173)	(6.242)	(6.173)
Povećanje/ (smanjenje) udjela reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	628	890	628	890
Povećanje /(smanjenje) odgođenih troškova pribave	85	89	85	89
Povećanje /(smanjenje) obaveza iz ugovora o osiguranju, ostalih obaveza i odgođenih prihoda	(1.554)	(74)	(1.478)	(74)
Korištenje rezervisanja za obaveze i troškove	(303)	(385)	(303)	(362)
Primici od kamata	1.704	1.699	1.802	1.784
Primici od dividend	617	52	617	52
Primici/ (izdaci) za imovinu namjenjenu prodaji	4.700	3.978	4.700	4.372
Novac dobijen od poslovnih aktivnosti	9.492	3.026	9.097	3.417
Plaćene kamate	-	-	-	-
Plaćeni porez	-	-	-	-
Neto novac iz poslovnih aktivnosti	9.492	3.026	9.097	3.417

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 115 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanom toku (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra 2017 .

Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti

Sticanje udjela	-	1.722	-	1.722
Izdaci za stjecanje nematerijalne imovine	(23)	(24)	(19)	(15)
Izdaci za stjecanje nekretnine i opreme	(3.964)	(731)	(2.968)	(440)
Primici od prodaje nekretnine i opreme	99	66	93	58
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
<i>Neto novac iz ulagačkih aktivnosti</i>	(3.888)	(2.411)	(2.896)	(2.119)
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti

Smanjenje uzetih zajmova	-	-	-	-
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
<i>Neto novac iz finansijskih aktivnosti</i>	-	-	-	-
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata

	6.480	1.281	6.198	1.166
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	12.543	11.262	12.169	11.003
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	19.023	12.543	18.367	12.169
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 115 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz finansijske izvještaje

1.1 Društvo koje je predmet izvještavanja

Triglav Osiguranje d.d. ("Društvo") je dioničko društvo sa sjedištem u Sarajevu, Dolina 8. Društvo je matično društvo Grupe Triglav Osiguranje ("Grupa").

Društvo je mješovito osiguravajuće društvo koje nudi proizvode životnog i neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini. Poslovanje Društva predmet je Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju, u skladu s kojim finansijsko izvještavanje Društva regulira Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Agencija za nadzor osiguranja") koja je centralna institucija za praćenje osigurateljske djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Većinski vlasnik Društva je Triglav INT holdinška družba osnovano je sa sjedištem u Sloveniji. Triglav INT je u vlasništvu Zavarovalnice Triglav, a tokom 2011. godine je izvršen prijenos vlasničkog udjela u Društvu od 68,94% sa društva Zavarovalnica Triglav d.d., Ljubljana na Triglav INT holdinška družba.

Triglav INT holdinška družba je u prvom kvartalu 2017 godine otkupilo dodatnih 7.921 komad dionica od dotičnog vlasnika Bosna Reosiguranje d.d. i s tim postalo vlasnik Društva u visini 97,78% sa ukupno 36.573 komada dionica od ukupnih 37.405 komada.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja

(a) Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji sastoje se od konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja Društva, kako je definirano Međunarodnim računovodstvenim standardom 27 „Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji“.

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji Društva i njegovih podružnica ("Grupa"), pripremljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji BiH.

Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoja finansijske izvještaje u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“), i koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2017 od 13. januara 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. maja 2017. godine su obavezujuće za razdoblja koja počinju 1. januara 2017. godine. Ove odluke uključuju MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora u Plavoj knjizi („Blue book“) (izdanje 2016), poglavlje A i uključuju sve dopune i poboljšanja objavljenja u 2016. godini.

Svi naknadno objavljeni standardi i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljena od strane Odbora nakon decembra 2016. godine nisu prevedeni i objavljena, te stoga nisu primjenjeni u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja. U skladu sa tim, finansijski izvještaji nisu sastavljeni u skladu sa svim odredbama MSFI-jeva.

Konsolidovani finansijski izvještaji su pripremljeni metodom historijskog troška izuzev za ona finansijska sredstva i obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti.

Sukladno MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“, Grupa nastavlja da primjenjuje važeće računovodstvene politike korištene prije usvajanja MSFI uz određene izmjene dozvoljene standardom koji je efektan nakon usvajanja osiguravajućih i investicijskih ugovora uz element diskrecije.

Finansijski izvještaji odobreni su za izdavanje od strane Uprave na dan 30. marta 2018. godine i dostavljeni Nadzornom odboru na prihvatanje.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja (nastavak)

(b) Funkcionalna i prezentacijska valuta

Finansijski izvještaji iskazani su u konvertibilnim markama („BAM“) koja je funkcionalna valuta. Vrijednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (ako drugačije nije navedeno).

Centralna banka Bosne i Hercegovine („CBBiH“) provodi politiku kursa na principu „currency board-a“ prema kojem je BAM vezana za EUR u odnosu 1 : 1,95583 koji je korišten kroz 2016. i 2017. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

(c) Osnova mjerenja

Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu historijskog troška ili amortiziranog troška, umanjenom za odgovarajuće umanjene vrijednosti, tamo gdje je prikladno, izuzev za finansijske instrumenti raspoložive za prodaju koji se vrednuju po fer vrijednosti.

(d) Korištenje procjena i prosudbi

Priprema finansijskih izvještaja u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utiču na primjenu politika i iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Procjene i uz njih vezane pretpostavke zasnivaju se na historijskom iskustvu i raznim drugim faktorima za koje se smatra da su razumni u danim uslovima i uz raspoložive informacije na datum izrade finansijskih izvještaja, a rezultat koji čini osnovu za prosuđivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza koja nije lako utvrdiv iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledaju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena i budućim razdobljima, ako izmjena utječe i na njih.

1.3 Značajne računovodstvene politike

(a) Osnova konsolidacije

Konsolidovane finansijske izvještaje čine Društvo i njegove podružnice (zajedno "Grupa"), zajedno sa udjelom Grupe u pridruženom pravnom licu.

Podružnice

Podružnice su sva društva pod kontrolom Grupe. Kontrola postoji kada Grupa može upravljati finansijskim i poslovnim politikama na takav način da ostvari korist od aktivnosti podružnica. Postojanje i učinak potencijalnih glasačkih prava koja je moguće trenutno izvršiti ili konvertirati, uzima se u obzir kod određivanja kontrolira li Grupa drugo društvo. Finansijski izvještaji podružnica se uključuju metodom pune konsolidacije od datuma kada je kontrola prenesena na Grupu do datuma prestanka kontrole.

Metoda kupnje koristi se za evidentiranje stjecanja podružnice od strane Grupe. Trošak stjecanja podružnice mjeri se po fer vrijednosti dane imovine, izdanih vlasničkih instrumenata i nastalih ili preuzetih obaveza na datum razmjene, uvećano za troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju. Stečena prepoznatljiva imovina i obaveze i preuzete potencijalne obaveze u poslovnim kombinacijama početno se vrednuju po fer vrijednosti na datum stjecanja, neovisno o udjelu interesa manjinskih dioničara. Višak troška stjecanja iznad fer vrijednosti udjela Grupe u stečenoj prepoznatljivoj neto imovini, uključujući i nematerijalnu imovinu, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je trošak stjecanja manji od fer vrijednosti neto imovine stečene podružnice, razlika se priznaje izravno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

U odvojenim finansijskim izvještajima Društva, ulaganje u podružnice je iskazano po trošku sticanja umanjenom za odgovarajuće umanjenje vrijednosti, ukoliko je to potrebno.

Transakcije eliminirane prilikom konsolidacije

Stanja i transakcije među članicama Grupe te nerealizirani prihodi i rashodi iz transakcija među članicama Grupe, eliminiraju se pri izradi konsolidiranih finansijskih izvještaja. Nerealizirani dobiti iz transakcija između Grupe i njezinih pridruženih pravnih lica eliminiraju se do visine udjela Grupe u pridruženom pravnom licu. Nerealizirani gubici također se eliminiraju, osim ako transakcija pruža dokaz o umanjenju vrijednosti prenesene imovine

Kupovine manjinskog interesa

Kupovine manjinskog interesa evidentiraju se kao transakcije sa vlasnicima u njihovom svojstvu vlasnika, te se kao rezultat ovakvih transakcija ne priznaje goodwill. Promjene u vlasničkom interesu u podružnicama koje ne rezultiraju gubitkom kontrole, baziraju se na proporcionalnom udjelu u neto imovini pridruženog društva.

Pridružena pravna lica

Pridružena pravna lica su društva nad kojima Grupa ima značajan uticaj, ali nema kontrolu, što uglavnom obuhvata udjele od 20% do 50% glasačkih prava. Ulaganja u pridružena pravna lica obuhvaćavaju se primjenom metode udjela te se početno priznaju po trošku stjecanja. Ulaganja Grupe u pridružena pravna lica uključuju i goodwill (umanjen za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti) utvrđen prilikom sticanja.

Udio Grupe u dobitima ili gubicima njezinih pridruženih pravnih lica nakon sticanja priznaje se u bilansu uspjeha, a njezin udio u kretanjima u rezervama nakon sticanja iskazuje se u rezervama. Knjižgovodstvena vrijednost ulaganja koriguje se za ukupna kretanja nakon sticanja. Kada je udio Grupe u gubicima pridruženog pravnog lica jednak ili veći od njezinog udjela u pridruženom društvu, uključujući bilo koja druga neosigurana potraživanja, Grupa prestaje priznavati daljnje gubitke, osim ukoliko ima daljnje obaveze prema pridruženom pravnom licu ili je izvršila plaćanja u korist pridruženog pravnog lica.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(b) Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti na datum izvještaja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali po osnovi kursnih razlika monetarnih stavki predstavljaju razliku amortiziranog troška u funkcionalnoj valuti na početku razdoblja, usklađenog za efektivnu kamatu i plaćanja tokom perioda, i amortiziranog troška u stranoj valuti preračunatog po tečaju važećem na kraju perioda. Nemonetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti koje se mjere po fer vrijednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema važećem tečaju na datum kada je njihova fer vrijednost utvrđena. Kursne razlike proizašle iz preračunavanja priznaju se u bilansu uspjeha.

Promjene fer vrijednosti monetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoložive za prodaju raščlanjuju se na kursne razlike proizašle iz promjena amortiziranog troška vrijednosnih papira i druge promjene knjigovodstvene vrijednosti vrijednosnih papira. Kursne razlike priznaju se u bilansu uspjeha kao dio dobiti ili gubitka od kursnih razlika od revaluacije monetarne imovine i obaveza prezentiranih u sklopu prihoda od investicija ili rashoda od investicija u bilansu uspjeha. Na datum bilansa stanja Grupa nije imala nemonetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoloživi za prodaju.

Najznačajnija valuta, izuzev BAM, za koju Grupa veže svoje obaveze (matematička rezerva životnog osiguranja) i prihode (premiju životnog osiguranja) i troškove (naknade životnog osiguranja) je EUR.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(c) Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema su materijalna imovina koja se drži s namjerom upotrebe u svrhu pružanja usluga ili u administrativne svrhe.

Priznavanje i mjerenje

Nekretnine i oprema mjere se po trošku ili pretpostavljenom trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Troškovi zamjene dijela nekretnina i opreme priznaju se u knjigovodstveni iznos imovine samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom priteceti u Grupi i ako se trošak nabave može pouzdano izmjeriti. Troškovi svakodnevnih popravaka na nekretninama i opremi priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe pojedinih dijelova nekretnina i opreme. Imovina u finansijskom najmu amortizira se tokom perioda ugovora o najmu ili tokom procijenjenog korisnog vijeka, ovisno o tome koje je kraće. Zemljišta i imovina u pripremi se ne amortiziraju.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2017. i 2016.
Zgrade	33 – 66 godina
Oprema i najmeštaj	3 – 10 godina
Ulaganja u tuđu imovinu	5 godina

Metode amortizacije i korisnik vijek preispituju se, i ukoliko je potrebno prepravljaju, na svaki datum izvještavanja.

Knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se smanjuje do nadoknadivog iznosa ako je knjigovodstvena vrijednost veća od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Dobici ili gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(d) Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine iskazana su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Ulaganja u nekretnine obuhvaćaju ulaganja Grupe u nekretnine s namjerom ostvarivanja zarade od najamnine ili porasta tržišne vrijednosti.

Sva ulaganja u nekretnine, osim imovine u pripremi, amortiziraju se linearnom metodom po propisanim stopama utvrđenim tako da se trošak nabave imovine otpisuje u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe imovine kako slijedi:

Zgrade	2017. i 2016. 33 – 77 godina
--------	--

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještavanja.

(e) Nematerijalna imovina

Goodwill

Goodwill je inicijalno priznat po trošku, koji predstavlja višak fer vrijednosti prenesene naknade za sticanje udjela Grupe i neto vrijednosti utvrđive stečene imovine i preuzetih obaveza, umanjeno za fer vrijednost bilo kojeg ranije stečenog udjela.

Goodwill koji nastaje kod stjecanja predstavlja višak troška stjecanja u odnosu na udio Grupe u fer vrijednosti stečene neto imovine, koju je moguće posebno prepoznati, na datum kupnje uključujući i nematerijalnu imovinu. Goodwill ostvaren prilikom stjecanja podružnica i uključen je u nematerijalnu imovinu. Negativan goodwill nastao na spajanju priznaje se odmah kroz dobit ili gubitak.

Najmanje jednom godišnje goodwill se provjerava radi umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwill-a ne mogu se naknadno ukinuti. Dobici i gubici od prodaje subjekta uključuju knjigovodstvenu vrijednost goodwill-a koji se odnosi na prodani subjekt.

Goodwill se alocira na jedinice koje generiraju gotovinu, ili skupine jedinica koje generiraju gotovinu, za koje se očekuje da će imati koristi od poslovne kombinacije prilikom koje je goodwill nastao.

Odgođeni troškovi pribave – ugovori o osiguranju

Troškovi pribave uključuju sve troškove nastale direktno i indirektno u vezi sa zaključivanjem novih ugovora o osiguranju i obnovi postojećih ugovora.

Odgođeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije (osim za obnovu polica) koje su plaćene agentima i plate djelatnika zaposlenih u pribavi nastale pri zaključivanju polisa osiguranja u toku finansijske godine, ali koje se odnose na iduću finansijsku godinu, te ostale varijabilne troškove ugovaranja i izdavanja polica. Opšti troškovi prodaje i opšti troškovi pojedinih skupina osiguranja se ne razgraničavaju. Za poslove neživotnog osiguranja, odgođeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se usporedbom rezervi za prijenosne premije na datum izvještavanja s bruto premijama policiranim tokom godine, razgraničavajući uporedivi dio troškova pribave. Odgođeni troškovi pribave za neživotno osiguranje se amortizuju u periodu kojem pripadaju prihodi .

Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave uključeni su u izračun rezervi životnog osiguranja temeljem Zillmerizacije. Kao takvi odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja ne prikazuju se kao posebna pozicija u izvještaju o finansijskom položaju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(e) Nematerijalna imovina (nastavak)

Ostala nematerijalna imovina

Ostala nematerijalna imovina stečena od strane Grupe, koja ima konačan vijek upotrebe, iskazuje se po nabavnoj vrijednosti umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Naknadni troškovi kapitaliziraju se samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi od imovine na koju se odnose. Svi ostali troškovi, priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe nematerijalne imovine, od dana kada je raspoloživa za upotrebu. Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2017. i 2016.
Software	5 godina
Ostala nematerijalna imovina - prava	10 godina

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještavanja. Dobici i gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u bilansu uspjeha.

(f) Najmovi – Grupa kao najmodavac

Finansijski najam

Najam kod kojeg Grupa kao najmodavac prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo te imovine primatelju najma klasificiraju se kao finansijski najam. Potraživanje se priznaje u iznosu koji odgovara sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma, uključujući garantovanu rezidualnu vrijednost. Razlika između ukupnog potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja predstavlja nezarađeni finansijski prihod koje se priznaje kroz razdoblje najma metodom efektivne kamatne stope. Potraživanja bi po finansijskom najmu bila uključena u ostala potraživanja, ali ih grupa nije imala u 2017. godini.

Operativni najam

Najam kod kojeg Grupa kao davatelj najma ne prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo uključuje se u materijalnu i nematerijalnu imovinu po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Prihod od najma imovine u operativnom najmu priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po linearnoj metodi tokom trajanja najma.

(g) Najmovi – Grupa kao najmoprimac

Najam kod kojeg Grupa kao najmoprimac preuzima suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom, klasificira se kao finansijski najam. Do datuma izvještavanja Grupa nije imala imovinu po kojoj je najmoprimac. Ostali najmovi su operativni najmovi, a imovina unajmljena od Grupe kao najmoprimca se ne prikazuje u izvještaju o finansijskom položaju Grupe.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto nadoknadivoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu robe i sve režijske i indirektno troškove rada povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderisanog troška. Neto nadoknadiiva vrijednost predstavlja očekivanu cijenu umanjenu za sve očekivane troškove proizvodnje, marketinga, prodaje i distribucije.

(i) Finansijski instrumenti

Klasifikacija i priznavanje

Grupa klasificira svoje finansijske instrumente u sljedeće kategorije: zajmovi i potraživanja, finansijska imovina raspoloživa za prodaju, ulaganja koja se drže do dospijeca i ostale finansijske obaveze. Klasifikacija ovisi o namjeri s kojom su finansijska imovina i obaveze stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijske imovine i obaveza prilikom početnog priznavanja i, ukoliko je prikladno, ponovno je procjenjuje na svaki datum izvještavanja.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja uključuju nederivativnu finansijsku imovinu koja ima fiksna ili određiva plaćanja te koja ne kotira na aktivnom tržištu. Zajmovi i potraživanja nastaju kada Grupa odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju zajmove osiguranicima i depozite kod banaka.

Ulaganja koja se drže do dospijeca

Ulaganja koja se drže do dospijeca su nederivativna finansijska imovina koja ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospijeca, za koju Grupa ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospijeca. Navedena kategorija uključuje određene obveznice.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje nederivativnu finansijsku imovinu koja je raspoređena u ovu kategoriju ili nije raspoređena niti u jednu drugu kategoriju. Finansijska imovina raspoređena kao raspoloživa za prodaju namjerava se držati na neodređeno vrijeme, ali se može prodati u svrhu održavanja likvidnosti ili u slučaju promjene kamatnih stopa, kursnih razlika ili cijena vlasničkih instrumenata. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje ulaganja u vlasničke vrijednosne papire.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze su sve finansijske obaveze koje nisu raspoređene u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Ostale finansijske obaveze uključuju uzete kredite i ostale obaveze.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Priznavanje i prestanak priznavanja

Kupovina i prodaja finansijske imovine raspoložive za prodaju priznaje se na datum trgovanja, odnosno datum kada se Grupa obavezuje na kupovinu ili prodaju instrumenta. Zajmovi i potraživanja i finansijske obaveze koje se vode po amortiziranom trošku priznaju se u trenutku kada je finansijska imovina predana zajmoprimcima, odnosno obaveza primljena od zajmodavaca.

Grupa prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od finansijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Navedeno se događa kada Grupa prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla.

Grupa prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promijene, Grupa će prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima.

Realizirani dobiti i gubici od prodaje finansijskih instrumenata računaju se metodom prosječnog ponderiranog troška stjecanja.

Početno i naknadno mjerenje

Finansijska imovina i obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se direktno povezuju sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Nakon početnog priznavanja, Grupa vrednuje finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju po njihovoj fer vrijednosti, bez umanjenja za troškove pribave. Vlasničke vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi vrednuju se po trošku sticanja umanjenom za umanjenje vrijednosti.

Zajmovi i potraživanja i finansijska imovina koja se drži do dospelja vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Finansijske obaveze koje se ne raspoređuju u skupinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha vrednuju se po amortiziranom trošku. Premije i diskonti, uključujući početne transakcijske troškove, uključuju se u knjigovodstveni iznos pripadajućeg instrumenta te amortiziraju koristeći efektivnu kamatnu stopu tog instrumenta.

Dobici i gubici

Dobici i gubici proizašli od promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju priznaju se unutar ostale sveobuhvatne dobiti. Gubici od umanjenja vrijednosti, dobit i gubitak od tečajnih razlika, prihod od kamata te amortizacija premije ili diskonta uz primjenu metode efektivne kamatne stope, za monetarnu imovinu raspoloživu za prodaju, priznaju se kroz dobit ili gubitak. Prihod od dividendi priznaje se kroz dobit ili gubitak. U trenutku prodaje ili drugačijeg prestanka priznavanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, svi kumulativni dobiti ili gubici prenose se u dobit ili gubitak.

Dobici i gubici od finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortiziranom trošku mogu također nastati prilikom prestanka priznavanja ili umanjenja vrijednosti finansijskog instrumenta i priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Grupa na svaki datum izvještavanja provjerava postoje li objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja nije klasificirana kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine provodi se ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastupio događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti nakon početnog priznavanja imovine te navedeni događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti ima uticaj na buduće novčane tokove od imovine, koji se može pouzdano procijeniti.

Grupa uzima u obzir dokaz o umanjenju vrijednosti na pojedinačnu imovinu te na zbirnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina provjerava se zbog umanjenja vrijednosti na pojedinačnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina za koju nije prepoznato umanjenje vrijednosti uključuje se u osnovicu za provjeru umanjenja vrijednosti na zbirnoj osnovi zbog umanjenja koje je nastalo, ali nije još prepoznato na datum izvještavanja. Imovina koja nije pojedinačno značajna, provjerava se na zbirnoj osnovi za umanjenje vrijednosti grupirajući finansijsku imovinu (koja se vodi po amortiziranom trošku) na osnovi sličnih obilježja rizika.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine (uključujući vlasničke vrijednosnice) uključuje nepodmirenje obaveza ili kašnjenje dužnika, restrukturiranje kredita ili predujma od strane Grupe prema uslovima koje Grupa inače ne bi razmatralo, indikacije da će dužnik ili izdavatelj ući u stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za vrijednosnicu, ili ostale dostupne podatke vezane uz skupinu imovine, kao što su nepovoljne promjene u platnom položaju dužnika ili izdavatelja unutar te skupine, ili ekonomski uslovi koji su povezani s nepodmirenjima obaveza unutar te skupine.

Gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih gotovinskih tokova diskontiranih originalnom efektivnom stopom te imovine. Gubici se priznaju u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti te odražavaju u rezervaciji za umanjenje vrijednosti kredita i predujmova. Kamata na imovinu s umanjenom vrijednošću i dalje se priznaje kao amortizacija diskonta. Ukoliko naknadni događaj rezultira smanjenjem iznosa gubitka od umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se umanjuje kroz dobit ili gubitak.

U slučaju vlasničkih ulaganja klasificiranih kao raspoloživa za prodaju, značajno ili produženo smanjenje fer vrijednosti ulaganja ispod troška sticanja uzima se u obzir kod utvrđivanja je li vrijednost imovine umanjena. Značajno smanjenje fer vrijednosti se poredi sa originalnim troškom nabavke dok se produženo smanjenje fer vrijednosti poredi sa periodom u kojem je fer vrijednost bila ispod originalnog troška nabavke. Grupa generalno tretira značajno smanjenje kao 40% dok produženo smanjenje tretira generalno kao duže od 9 mjeseci. Ukoliko postoji takav dokaz za vlasničke vrijednosnice raspoložive za prodaju, kumulativni gubitak, utvrđen kao razlika između troška stjecanja i tekuće fer vrijednosti, umanjen za gubitak od umanjenja vrijednosti po toj finansijskoj imovini prethodno priznat u dobit ili gubitak, prenosi se iz ostale sveobuhvatne dobiti i priznaje kao dobit ili gubitak. Gubici od umanjenja vrijednosti priznati kao dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po vlasničkim vrijednosnicama ne ukidaju se naknadno kroz dobit ili gubitak.

Ukoliko naknadni događaj rezultira povećanjem fer vrijednosti dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se vraća kroz dobit ili gubitak. Međutim, svaki naknadni oporavak fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, za koje je priznato umanjenje vrijednosti, priznaje se direktno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Promjene u rezervaciji za umanjenje vrijednosti koje se odnose na vremenensku vrijednost novca su sastavni dio prihoda od kamata.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Specifični instrumenti

Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka klasificiraju se kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Zajmovi dati klijentima

Zajmovi dati klijentima osiguranja iskazuju se neto od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali procijenjeni nadoknadiivi iznosi.

Vlasnički vrijednosni papiri

Vlasnički vrijednosni papiri klasificiraju se kao finansijska imovina raspoloživa za prodaju i vrednuje se po fer vrijednosti, osim ukoliko ne postoji pouzdana mjera fer vrijednosti, kada se one vrednuju po trošku sticanja, smanjenom za umanjenje vrijednosti.

Dužnički vrijednosni papiri

Dužnički vrijednosni papiri izdani od lokalnih banaka klasificirane su kao finansijska imovina koja se drži do dospijeca.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iskazuju se po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti (vidi računovodstvenu politiku 1.3 (o)).

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica iskazana su po trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti u odvojenim finansijskim izvještajima Društva. Ulaganja u podružnice konsolidovana su metodom pune konsolidacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima, dok su ulaganja u pridružena društva obračunavaju po metodi udjela.

Investicije napravljene od strane Grupe u svoja pridružena pravna lica obračunavaju se koristeći metodu udjela. Pridruženo pravno lice je entitet na koji Grupa ima izrazit uticaj i koji nije niti podružnica niti zajedničko ulaganje. Sukladno metodi udjela, investicije u pridružena pravna lica su realizovana po trošku, plus promjene nakon akvizicije u Grupnom udjelu u neto imovini pridruženog pravnog lica. Goodwill vezan za pridruženo pravno lice je uključen u knjigovodstvenu vrijednost investicije i nije niti amortizovan niti individualno testiran na umanjenje vrijednosti.

U izvještaj o dobiti i gubitku je uključen i udio koje se odnosi na rezultate poslovanja pridruženog lica. Ukoliko je je neka promjena priznata direktno kroz kapital pridruženog lica, Grupa priznaje svoj udio bilo kakve promjene i objavljuje je, kada je to primjenjivo, u izvještaju o promjenama na kapitalu. Dobici i gubici koji su nastali kao rezultat transakcija između Grupe i pridruženih lica se eliminišu se u visini ulagačevog interesa. Dio dobiti od pridruženih lica je prikazan na prvoj strain izvještaja o dobiti. To predstavlja dobit koja se pripisuje vlasnicima i, prema tome, je dobit poslije poreza i nekontrolirajućeg interesa u pridruženim licima.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijski izvještaji pridruženih pravnih lica su pripremljeni za isti izvještajni period kao i za Grupu. Gdje je neophodno, vrše se prilagođavanja kako bi se uskladile računovodstvene politike sa onima primjenjenim u Grupi. Nakon primjene metode udjela, Grupa utvrđuje da li je neophodno da se prizna dodatni gubitak od umanjenja vrijednosti ulaganja Grupe u pridruženo lice. Grupa preispituje postojanje objektivnih pretpostavki za umanjenjem vrijednosti ulaganja u pridružena pravna lica. Ukoliko postoje indicije, Grupa izračunava vrijednost umanjenja kao razliku između nadoknadive i knjigovodstvene vrijednosti pridruženog lica i taj iznos priznaje kao "udio u dobiti od pridruženih lica" u izvještaju o dobiti.

Prilikom gubitka značajnog uticaja u pridruženom licu, Grupa mjeri i priznaje ostatak ulaganja po njegovoj fer vrijednosti. Bilo kakva razlika između knjigovodstvene vrijednosti pridruženog lica nakon gubitka značajnog uticaja i fer vrijednosti ostatka ulaganja uvećana za prihode od otuđenja je priznata u bilansu uspjeha.

Uzeti zajmovi

Uzeti zajmovi inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Naknadno vrednovanje provodi se po amortiziranom trošku i svaka razlika između primitaka (umanjenih za transakcijske troškove) i iznosa koji se plaća po dospeljeu priznaje se kroz dobit i gubitak tijekom razdoblja trajanja zajma metodom efektivne kamatne stope.

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti i naknadno po amortiziranom trošku.

Netiranje finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i obaveze se netiraju, te se u izvještaju o finansijskom položaju iskazuju u neto iznosu, u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prijebaj priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili istovremeno stjecanja imovine i podmirenja obaveza.

Prihodi i rashodi se iskazuju u neto iznosu samo kada je to dozvoljeno računovodstvenim standardima ili kada dobiti i gubici proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

(j) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti sadržani u izvještaju o finansijskom položaju i izvještaju o novčanom toku uključuju novac u banci i blagajni.

(k) Troškovi osoblja

Kratkoročni troškovi

U ime svojih uposlenika, Grupa plaća penziona i zdravstveno osiguranje na i iz bruto plate koji su obračunati na bruto isplaćenu platu, kao i porez na plate koji se računa na isplaćenu neto platu. Grupa gore navedene doprinose plaća u Federalni penzioni i zdravstveni fond, po zakonskim stopama važećim tokom godine. Nadalje, topli obrok, prijevoz i regres su plaćeni u skladu sa lokalnim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su troškovi plata nastali.

Obaveze za doprinose za definirane penzione planove priznaju se kao trošak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su troškovi nastali.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(k) Troškovi osoblja (nastavak)

Dugoročni troškovi: otpremnine za penzije i bonusi za prijevremeno penzionisanje

Grupa je obavezna isplaćivati otpremnine prilikom odlaska uposlenika u penziju u iznosu od minimalno 3 prosječne mjesečne plate tog uposlenika ili tri puta prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Obaveze i troškovi se određuju pomoću metode projektovanja po jedinici prava. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu, a svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći se diskontnom stopom koja približno odgovara kamatnim stopama na trogodišnje oročene depozite u komercijalnim bankama i kamatnim stopama komercijalnih i državnih obveznica.

(l) Porez na dobit

Porez na dobit bazira se na oporezivoj dobiti za godinu i sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Trošak poreza na dobit iskazuje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u kapitalu i rezervama, kada se porez na dobit priznaje u kapitalu i rezervama.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obavezu obračunatu na oporezivu dobit za godinu, koristeći porezne stope koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obaveze iz prethodnih razdoblja.

Odgođeni porezi priznaju se metodom bilansa stanja, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza za potrebe finansijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez ne priznaje se u slučaju ulaganja u podružnice ako se neće nadoknaditi u doglednoj budućnosti. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovi propisa koji su bili na snazi ili u suštini važeći na datum bilansa stanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna obaveza pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerovatno da će se povezana porezna korist moći realizirati. Odgođena porezna imovina i obaveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obaveze.

(m) Rezervacije

Rezervacija se priznaje kad Grupa, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu koja se može pouzdano procijeniti te je vjerovatno da će biti potreban odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirivanja te obaveze. Rezervacije (izuzev tehničkih rezervi osiguranja) se utvrđuju diskontiranjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na razini koju rukovodstvo Grupe smatra dovoljnom za pokrivanje nastalih gubitaka. Rukovodstvo određuje adekvatnost rezervacija na osnovi uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uvjete, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i u ostale relevantne čimbenike.

Rezervacije se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervacija izvorno priznata. Ako odljev ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(n) Dionički kapital

Redovni dionički kapital

Redovni dionički kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih dionica klasificiranih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u BAM.

Ponovni otkup dioničkog kapitala

Kod otkupa vlastitog dioničkog kapitala, plaćeni iznos, uključujući troškove koji se mogu izravno povezati s otkupom, priznaje se kao promjena izravno u kapitalu i rezervama. Otkupljene dionice klasificiraju se kao trezorske dionice te predstavljaju odbitnu stavku od ukupnog kapitala.

Dividende

Dividende na redovne dionice se priznaju kao obaveza u razdoblju u kojem su izglasane.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Zakonske se rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Statutarne rezerve

Statutarne rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti prema Odluci Skupštine.

Statutarne rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Zadržana dobit

Sva dobit za godinu, zadržana nakon raspoređivanja, prenosi se u rezerve.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(o) Umanjenje vrijednosti

Neto knjigovodstvena vrijednost imovine Grupe, izuzev odgođenih troškova pribave (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (e)), finansijske imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (i)) i odgođene porezne imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (l)) preispituje se na svaki datum bilansa stanja kako bi se utvrdilo postoje li indikacije umanjenja vrijednosti. Ako se utvrdi postojanje takvih indikacija, procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine. Za imovinu koja nema konačan korisni vijek upotrebe te nematerijalnu imovinu koja još nije u upotrebi, nadoknadivi iznos procjenjuje se na svaki datum izvještavanja.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kada je knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja generira novac veća od njezinog nadoknadivog iznosa. Jedinica koja generira novac je najmanja prepoznata grupa imovine koja generira novčane tokove, a koji se mogu zasebno identificirati od onih za drugu imovinu i grupe imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobitak ili gubitak. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat za imovinu koja generira novac raspodjeljuje se umanjujući knjigovodstvenu vrijednost imovine unutar te jedinice (skupine jedinica) na pro rata osnovi.

Nadoknadivi iznos imovine i jedinice koja generira novac je vrijednost imovine u upotrebi ili neto prodajna cijena, ovisno o tome koji je iznos viši. Vrijednost u upotrebi se procjenjuje diskontiranjem očekivanih budućih gotovinskih tokova na njihovu sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat prethodnih godina procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi utvrđivanja je li gubitak smanjen ili više ne postoji. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida samo do knjigovodstvene vrijednosti imovine, umanjene za akumuliranu amortizaciju, kakva bi bila izračunata da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

(p) Izvještavanje po segmentima

Segment je zasebno prepoznatljiv dio Grupe koji je angažiran u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga (poslovni segment) ili u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga u određenom ekonomskom okruženju (geografski segment) koji u sebi sadrži rizike i koristi različite od onih u drugim segmentima. Primarni format Grupe za izvještavanje po segmentima su poslovni segmenti, koji uključuju segmente životnih i neživotnih osiguranja, usluge tehničkog pregleda vozila, usluge održavanja i usluge prodaje vozila na veliko i malo.

Raspodjela troškova između segmenata života i neživota

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade koji proizlaze iz kapitala i rezervi i sredstava neživotnog osiguranja, raspoređuju se na segment neživota, na temelju prosječnog omjera uložених sredstava.

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade od imovine životnog osiguranja, uključeni su direktno u segment životnih osiguranja.

Tokom godine direktni administrativni troškovi direktno terete segmente životnog i neživotnog osiguranja. Kod administrativnih troškova koji ne mogu biti direktno raspoređeni, trošak se po ključu raspoređuje između segmenata životnog i neživotnog osiguranja. Troškovi oglašavanja i marketinga izravno se raspoređuju na segment života ili neživota, ovisno o osigurateljnem proizvodu na koji se odnose. Za oglašavanje koje se odnosi na Društvo kao cjelinu, troškovi se raspoređuju na temelju polisirane premije po vrsti osiguranja u osiguravateljskom portfelju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(p) Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Provizije se knjiže odvojeno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Značajan dio troškova osoblja raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Ako se troškovi osoblja ne mogu izravno rasporediti na pojedini segment, raspoređuju se na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostali troškovi pribave raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja, ili se raspoređuju na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostala potraživanja i obaveze se alociraju na segmente ovisno o svom porijeklu.

Raspodjela imovine i kapitala i rezervi

Sve nekretnine i oprema, kao i nematerijalna imovina raspoređuje se na segment neživotnog i životnog osiguranja. Finansijska ulaganja se raspoređuju na temelju izvora sredstava. Kapital i rezerve se raspoređuju na temelju minimalnih zakonskih zahtjeva za kapitalom, a višak se po Odluci Skupštine raspoređuje na segmente životnog i neživotnog osiguranja.

(q) Prihodi

Računovodstvena politika vezana uz priznavanje prihoda od sklopljenih ugovora o osiguranju opisana je u bilješci 1.3 (t).

Prihod od ulaganja

Prihod od kamata priznaju se u dobit ili gubitak kako nastaje za sve kamatonosne finansijske instrumente, uključujući one koji se mjere po amortiziranom trošku i raspoložive za prodaju, primjenom metode efektivne kamatne stope, tj. stope koja diskontira očekivane buduće gotovinske tokove na neto sadašnju vrijednost kroz vrijeme trajanja predmetnog ugovora ili trenutno važeće varijabilne kamatne stope. Ovi prihodi i rashodi iskazuju se u računu dobiti ili gubitka kao prihod od kamata i slični prihodi. Prihod od kamata također uključuje prihode od provizija i naknada koji se odnose na odobrene zajmove i potraživanja od komitenata, amortizaciju premije ili diskonta kao i ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog finansijskog instrumenta i iznosa po dospijeću, koji se priznaju primjenom efektivne kamatne stope.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze te metoda alokacije prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom odgovarajućeg razdoblja. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontiraju očekivani budući gotovinski izdaci ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze. Pri izračunu efektivne kamatne stope Grupa ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Izračun uključuje sve naknade i postotne bodove plaćene ili primljene između ugovornih strana koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve ostale premije ili diskonte.

Prihod od operativnog najma

Plaćanje pod poslovnim najmom priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom trajanja najma.

Prihod od finansijskog najma

Potraživanje se priznaje u iznosu sadašnje vrijednosti plaćanja najma uključujući svu zajamčenu rezidualnu vrijednost. Razlika između bruto potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja je nezarađeni finansijski prihod i priznaje se tijekom trajanja najma primjenom metode efektivne kamatne stope.

Prihod od naknada i provizija

Prihod od provizija uključuje provizije reosiguranja, i priznaje se prilikom obračuna reosiguravača. U skladu sa izuzetima dopuštenim MSFI-em 4, prihod od provizije reosiguranja se u potpunosti priznaje pri obračunu reosiguranja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(r) Rashodi

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju troškove pribave polisa osiguranja, administrativne troškove i ostale poslovne troškove.

Troškovi pribave

Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju kao što su troškovi zastupnika, provizija (izuzev provizije za obnovu ugovora) te troškove marketinga i promocije.

Troškovi provizije za neživot priznaju se kako nastaju u skladu sa načelom obračunskog perioda, dok se troškovi provizije za život priznaju po naplati, što je u skladu s povezanim načelom priznavanja prihoda (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (q)).

Društvo priznaje odgođene troškove pribave za segment neživotnog osiguranja. Računovodstvena politika Grupe vezana uz razgraničene troškove pribave prikazana je u računovodstvenoj politici 1.3(e).

Za segment životnog osiguranja, troškovi pribave se uzimaju u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja posredstvom Zillmerizacije. Shodno tome, odgođena imovina od troškova pribave za životno osiguranje ne priznaje se odvojeno kao zasebna imovina.

Administrativni troškovi

Administrativni troškovi uključuju troškove osoblja, amortizaciju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, trošak električne energije i ostale troškove. Ostali troškovi uključuju uglavnom troškove naplate premija, troškove otkaza polisa osiguranja, troškove upravljanja portfeljem i administrativne troškove poslova reosiguranja.

Finansijski troškovi

Troškovi finansiranja uključuju troškove kamata na uzete zajmove, koji se priznaju metodom efektivne kamatne stope, troškove umanjenja vrijednosti finansijske imovine, neto negativne kursne razlike od svođenja monetarne imovine i obaveza na srednji kurs na datum izvještavanja, te brokerske troškove.

(s) Klasifikacija ugovora

Ugovori o osiguranju su ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika polise) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja polise. Kao osnovni princip tokom utvrđivanja postoji li značajan rizik osiguranja Grupa uspoređuje plaćenu korist sa korišću koja treba da bude plaćena ukoliko se osigurani događaj ne desi. Ugovori o osiguranju mogu također prenijeti finansijski rizik.

Ugovori pod kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika polise) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja polise se nazivaju ugovori o osiguranju.

Rizik osiguranja razlikuje se od finansijskog rizika. Finansijski rizik je rizik moguće buduće promjene kamatnih stopa, cijena vrijednosnih papira, cijena dobara, kursa, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uslov da u slučaju nefinansijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(s) Klasifikacija ugovora (nastavak)

Ugovori s obilježjima diskrecionog sudjelovanja u dobiti

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti je ugovorno pravo imatelja polise na primanje dodatka na minimalna zagaranirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka diskreciona odluka izdavatelja te koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja; ili
- dobiti ili gubitku društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecioni element tih ugovora računovodstveno se evidentira kao obaveza unutar rezerve životnog osiguranja i za iznose koji su alocirani pojedinim osiguranicima i za iznose koji na datum izvještavanja nisu alocirani.

Mješovito osiguranje sadrži diskrecioni udio koji omogućava nosiocima pravo na minimalnu garantiranu kreditnu godišnju stopu od 4% , 3.25 %, 2.5%, 1.75% ili gdje je veća, stopu za bonuse koje određuje Grupa iz kvalifikovanog viška.

Premije

Polisirane premije neživotnog osiguranja uključuju sve premije polisirane tokom godine, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na naredna računovodstvena razdoblja.

Premije isključuju poreze i doprinose na premije.

Zarađeni dio primljenih premija, uključujući poslove koji nisu završeni, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma preuzimanja rizika tokom razdoblja pokrića, na temelju obrasca preuzetih rizika.

Premije pasivnih poslova reosiguranja priznate su kao rashod u skladu s obrascem primljenih usluga reosiguranja u istom računovodstvenom razdoblju kao i premije za odgovarajući izravni posao osiguranja.

U skladu s izuzećima koje dozvoljava MSFI 4 i u skladu sa praksom na bosanskohercegovačkom tržištu, premije životnih osiguranja i dalje se računovodstveno evidentiraju na gotovinskom načelu. Premije životnog osiguranja su vezane za EUR.

(t) Rezerva prijenosnih premija

Rezerva prijenosnih premija sadrži dio bruto polisirane premije za koju se procjenjuje da će se zaraditi u sljedećoj ili narednim finansijskim godinama i izračunata je na temelju "pro rata temporis" i korigira se, ako je potrebno, za specifične distribucije rizika tokom razdoblja pokrivenog ugovorom. Rezerve prijenosnih premija životnog osiguranja uključuju se unutar matematičke rezerve životnog osiguranja.

(u) Rezerva za neistekle rizike

Rezerva se formira za rizike koji nisu istekli, a proizlaze iz neživotnog osiguranja tamo gdje se očekivana vrijednost šteta i troškova, koji se odnose na neistekla razdoblja polisa na snazi na datum izvještavanja, nadilazi rezervu prijenosnih premija vezanu za te polise, nakon oduzimanja bilo kakvih odgođenih troškova pribave. Rezerva za rizike koji nisu istekli se računa zasebno za pojedine skupine osiguranja kojima se zajednički upravlja, prije uzimanja u obzir odgovarajućeg prinosa na ulaganja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(v) Rezerva šteta

Rezerva predstavlja procijenjeni konačni trošak namire svih šteta, uključujući izravne i neizravne troškove namire, proizašle iz događaja koji su nastali do datuma izvještavanja te uključuju rezervu za prijavljene štete i rezervu za nastale, a neprijavljene štete. Neplaćeni gubici i gubici po osnovi korekcije troškova sadrže procjenu izvještenih gubitaka i rezervu za neprijavljene štete.

(w) Rezerva za ugovore životnih osiguranja

Rezervu osiguranja života izračunao je aktuar Društva, imajući u vidu načela postavljena regulativom za izračun matematičke rezerve za osiguratelje života, izdane od strane Agencije za nadzor osiguranja. Rezerva osiguranja života izračunata je na temelju važećih premija upotrebom Zillmer metode, uzimajući u obzir stvarne troškove pribave, naplate i administrativne troškove kao i sva zajamčena primanja i već objavljene i predložene bonuse. Usvojena je metoda prospektivne procjene neto premija za izračun matematičke rezerve. Grupa koristi punu Zillmer stopu od 3,5% u godini nastanka polise. Primijenjena Zillmer stopa je unutar ograničenja propisanih od strane Agencije za nadzor osiguranja.

Rezerva se inicijalno mjeri korištenjem pretpostavki korištenih za izračun odgovarajućih premija i ostaje nepromijenjena, osim u slučaju nastanka neadekvatnosti obaveze.

Test adekvatnosti obaveza („LAT“) provodi se na svaki datum izvještavanja od strane aktuara Grupe koristeći tekuće procjene budućih novčanih tokova po ugovorima o osiguranju (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.7). Ako te procjene pokažu da je neto knjigovodstvena vrijednost rezerve nedovoljna obzirom na procijenjene buduće novčane tokove, razlika se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti uz odgovarajuće povećanje rezerve osiguranja života.

(x) Štete

Štete proizašle iz osiguranja neživota

Nastale štete iz poslova osiguranja neživota sastoje se od šteta i troškova obrade šteta plaćenih tokom finansijske godine zajedno s kretanjem rezervi za nelikvidirane štete.

Plaćene štete evidentiraju se u trenutku procesiranja štete i priznaju se (određuju) kao iznos koji će biti plaćen za namiru štete. Plaćene štete u osiguranju neživota povećavaju se za troškove obrade šteta.

Naplaćene štete nadoknadbive od trećih strana iskazane su kao ostali prihodi, a ne kao umanjenje isplaćenih šteta.

Rezerve šteta temeljem procjene pojedinačnih šteta i statističkih metoda čine rezerve Grupe za procijenjeni konačni trošak namire svih šteta nastalih, ali neisplaćenih do datuma izvještavanja, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s povezanim internim i eksternim troškovima obrade šteta i prikladnom marginom opreznosti. Neisplaćene štete se ocjenjuju pregledavanjem pojedinačnih šteta te formiranjem rezerve za neprijavljene nastale štete, koje su rezultat internih i eksternih predvidivih događaja, poput promjena u proceduri obrade šteta, inflacije, sudskih trendova, zakonodavnih promjena i povijesnog iskustva i trendova.

Predviđene naknade od reosiguranja i procjene povrata od regresa, objavljene su kao zasebna imovina. Reosiguranje i drugi povrati procjenjuju se na sličan način kao i procjena rezervi šteta.

Pri poslovima osiguranja od auto-odgovornosti, dio šteta isplaćuje se u obliku anuiteta. Rezerva za takve štete formirana je po sadašnjoj vrijednosti očekivanih isplata tokom čitavog perioda trajanja prava oštećenika po diskontnoj stopi od 2,5%. S iznimkom anuiteta, Grupa ne diskontira rezerve za nepodmirene štete.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(x) Štete (nastavak)

Premda Uprava smatra da je bruto rezerva za štete i povezane povrate od reosiguranja iskazana u odgovarajućem iznosu na temelju njima trenutno raspoloživih informacija i događaja, konačna obaveza će varirati kao rezultat naknadnih informacija i događaja i može rezultirati značajnim korekcijama rezerviranih iznosa. Ovo se dalje opisuje u bilješci 1.6.

Štete iz poslova životnog osiguranja

Štete iz poslova životnog osiguranja reflektiraju troškove svih šteta tokom godine, uključujući bonuse osiguranicima alocirane u očekivanju objave bonusa.

(y) Reosiguranje

Potraživanja po osnovu ugovora o reosiguranju procjenjuju se za umanjenje vrijednosti na svaki datum izvještavanja. Pretpostavlja se da je takva imovina umanjene vrijednosti onda kada postoje objektivni dokazi, da kao rezultat događaja nastalih nakon početnog priznavanja, Grupa možda neće naplatiti sve dospjele iznose te da događaj ima mjerljivi uticaj na iznose koje će Grupa primiti od reosiguravatelja.

Grupa cedira reosiguranje u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja njegovog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njezine izravne obaveze prema osiguranicima.

Cedirane premije i nadoknadiivi iznosi prezentirani su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti i izvještaju o finansijskom položaju na bruto principu.

Samo se ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. finansijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Na datum izvještavanja, Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina iz posla reosiguranja uključuje iznose potraživanja od društava za reosiguranje za cedirane obaveze iz osiguranja. Iznosi naplativi od reosiguravatelja su procijenjeni na način konzistentan s rezervama za štete ili štete isplaćene po osnovi reosigurane polise. Imovina iz posla reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose koji su, na osnovi ugovora o reosiguranju, naplativi od reosiguravatelja u vezi s tehničkim rezervama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke rezerve formira se na temelju uslova ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obaveze.

Provizija reosiguranja

Provizija reosiguranja uključuje provizije koje su primljene ili se potražuju od reosiguratelja temeljene na ugovorima o reosiguranju.

(z) Obaveze i povezana imovina testa adekvatnosti obaveza

Ugovori o osiguranju i ugovori s obilježjima diskrecione participacije testiraju se radi utvrđivanja adekvatnosti diskontiranjem tekućih procjena svih budućih ugovornih novčanih tokova i uspoređujući taj iznos s neto knjigovodstvenom vrijednosti obaveza umanjениh za odgođene troškove pribave. Gdje se utvrdi nedostatak obaveza, formira se dodatna rezerva i Grupa priznaje gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

MSFI 4 zahtjeva test adekvatnosti obaveza nastalih iz ugovora osiguranja. Grupa procjenjuje na svaki datum izvještaja jesu li iskazane obaveze za osiguranje adekvatne, koristeći sadašnje procjene budućih novčanih tokova po svim svojim ugovorima o osiguranju. Ako navedena procjena pokaže da je knjigovodstvena vrijednost obaveza iz osiguranja (uvećana za povezane razgraničene troškove pribave) nedovoljna u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, cjelokupni manjak priznaje se na teret dobiti ili gubitka. Procjene budućih novčanih tokova temelje se na realnim aktuarskim pretpostavkama uzimajući u obzir iskustvo o nastanku šteta, najnovije demografske tablice, aspekte smrtnosti, poboljšavanja, povrata na ulaganja, troškova i inflacije.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(aa) Potraživanja i obaveze iz osiguranja

Potraživanja i obaveze iz osiguranja računovodstveno se vode u skladu s MSFI 4. Potraživanja i obaveze iz osiguranja uključuju potraživanja i obaveze koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i reosiguranju koje je Grupa sklopila. Premije životnih osiguranja priznaju se na gotovinskoj osnovi.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe

Ove objave nadopunjuju bilješku o upravljanju finansijskim rizicima (bilješka 1.40) i bilješku o upravljanju rizikom osiguranja (bilješka 1.5).

Grupa donosi procjene i pretpostavke vezane uz budućnost. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene, po definiciji, će rijetko odgovarati stvarnim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku procjenjuje se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3 (i) o umanjenju vrijednosti finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti u ukupnim gubicima od umanjenja vrijednosti temelji se na najboljoj procjeni posloводства o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, posloводство procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto prodajnu vrijednost instrumenata osiguranja.

Umanjenje vrijednosti potraživanja iz poslova osiguranja

Potraživanja iz poslova osiguranja procjenjuju se na svaki datum izvještavanja da bi se vidjelo postoje li naznake umanjenja vrijednosti, na osnovi procjene vjerojatnosti da će se nadoknaditi knjigovodstvena vrijednost imovine. Svako se potraživanje zasebno procjenjuje na osnovi očekivanog datuma i iznosa naplate te eventualnih instrumenata osiguranja. Uprava smatra da su potraživanja iz poslova osiguranja na datum izvještavanja iskazana po njihovoj nadoknadivoj vrijednosti.

Utvrđivanje fer vrijednosti

Utvrđivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji tržišna cijena zahtjeva korištenje metoda vrednovanja koje su opisane u računovodstvenoj politici 1.3 (i). Za finansijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje rezerva

Najznačajnije procjene vezane uz finansijske izvještaje Grupe odnose se na formiranje rezervi. Grupa ima relativno konzervativan pristup formiranju rezervi i primjenjuje propise Agencije za nadzor osiguranja. Grupa zapošljava dva ovlaštena aktuara.

Politika Grupe je da formira rezerve za rizike koji nisu istekli, a koji se odnose na poslove neživotnih osiguranja kada postoji vjerovatnost da iznos šteta, odgođenih troškova pribave i administrativnih troškova koji nastanu nakon kraja finansijske godine, a koji se odnose na ugovore zaključene prije kraja godine, bude veći od iznosa nezarađenih premija od tih ugovora. Osnovne pretpostavke korištene pri izračunu rezerve životnih osiguranja su prikazane u bilješci 1.6. Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 1.5, dok su rezerve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 1.22.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene (nastavak)

Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave procjenjuju se na svaki datum izvještavanja za poslove neživotnih osiguranja usporedbom rezervi za prijenosne premije sa bruto premijama policiranim tokom godine, razgraničavajući odgovarajući dio troškova pribave. Izračun se temelji na pretpostavkama Grupe o raspodjeli troškova pribave kroz vrijeme trajanja ugovora o osiguranju, zbog kojih su nastali. Uprava smatra da su razgraničeni troškovi pribave u cijelosti nadoknadivi tijekom preostalog razdoblja trajanja ugovora o osiguranju koji su na snazi na datum izvještavanja.

Porez

Grupa formira poreznu obavezu u skladu s poreznim zakonima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezna prijava podložna je odobravanju od strane poreznih vlasti koje imaju pravo naknadno pregledati poslovne knjige poreznog obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija za nadzor osiguranja ovlaštena je da vrši inspekcije poslovanja Društva i zahtijeva izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućom regulativom.

Uzajamne obaveze

Grupa ima obavezu prema Zaštitnom fondu osiguranja vezano za udio Grupe u štetama autoodgovornosti koje uzrokuju nepoznata ili neosigurana vozila. Osim toga, Grupa je, kao i ostali sudionici na tržištu osiguranja autoodgovornosti, odgovorna za dio nepodmirenih šteta autoodgovornosti u slučaju likvidacije bilo kojeg društva za osiguranje u skladu sa Zakonom o osiguranju u privatnom osiguranju. Uprava Društva smatra da na datum izvještavanja to ne predstavlja značajan rizik.

Umanjenje vrijednosti goodwilla

Potreba za umanjem vrijednosti goodwilla procjenju se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3. (e).

Umanjenje vrijednosti goodwilla temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka nastalih korištenjem jedinica na koje se je predhodno rasporedio goodwill.

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o nadoknadivom iznosu podružnica i pridruženih pravnih lica. Nadoknadivi iznos predstavlja viši iznos od fer neto prodajne vrijednosti i vrijednosti u upotrebi.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.2 Ključne računovodstvene prosudbe u primjeni računovodstvenih politika Grupe

Ključne računovodstvene prosudbe u primjeni računovodstvenih politika Grupe uključuju:

Klasifikacija finansijske imovine i obaveza

Računovodstvene politike Grupe predstavljaju okvir po kojem se imovina i obaveze inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije u određenim okolnostima. Ulaganja koja se drže do dospijeca mogu se klasificirati u tu Grupu samo ako Grupa ima namjeru i mogućnost držati ta ulaganja do dospijeca.

Klasifikacija proizvoda

Za računovodstvenu politiku o klasifikaciji ugovora kao ugovora o osiguranju ili ugovora o ulaganju molimo pogledajte bilješku 1.3 (s). Na datum izvještavanja Grupa nije imala osigurateljnih proizvoda koji bi se tretirali kao ugovori o ulaganju.

Klasifikacija nekretnina

Grupa klasificira sve nekretnine koje ne služe obavljanju vlastite djelatnosti nego se drži za iznajmljivanje kao ulaganja u nekretnine.

Alokacija indirektnih troškova između života i neživota

Alokacija troškova na segmente života i neživota je opisana u računovodstvenoj politici 1.3 (p).

Procijenjeni korisni vijek upotrebe opreme i nematerijalne imovine

Grupa nastavlja koristiti određenu opremu te nematerijalnu imovinu koje je u potpunosti amortizovana. Stope amortizacije su inicijalno određene temeljem najbolje procjene korisnog vijeka upotrebe ove imovine. Rukovodstvo vjeruje da je to prikladno, budući da će Grupa uskoro prestati s upotrebom ove imovine.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.3 Usvajanje novih i izmjenjenih Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i tumačenja

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem period

Sljedeći novi standardi i izmijenjeni i dopunjeni postojeći standardi izdani od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde i tumačenja koje izdaje Odbor za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja i koji su na snazi u tekućem periodu:

- **Izmjene MRS 7:** Izvještaj o novčanim tokovima: Izmjene zahtijevaju od subjekta da objavi izmjene svojih obveza koje proizlaze iz finansijskih aktivnosti, uključujući promjene koje proizlaze iz novčanih tokova te nenovčanih promjena (kao što su dobiti ili gubici od međunarodne razmjene). Usvajanje ovih promjena nije imalo značajan utjecaj na finansijske izvještaje.
- **Izmjene IAS 12:** Porez na dobit: Priznavanje odgođene porezne imovine za nerealizirane gubitke: Izmjene objašnjavaju da subjekt mora uzeti u obzir zabranjuje li porezni zakon izvore oporezivih dobitaka od kojih može zaračunati odbitke na ukidanje privremenih odbitnih razlika povezanih s nerealiziranim gubicima. Nadalje, izmjene pružaju smjernice na koji način subjekt treba određivati buduće oporezive dobitke i objašnjavaju okolnosti pod kojima oporeziva dobit može sadržavati prodajnu vrijednost pojedine imovine veću nego što je njezina knjigovodstvena vrijednost. Usvajanje ovih promjena nije imalo značajan utjecaj na finansijske izvještaje.
- **Ciklus godišnjih poboljšanja 2014-2016:** Izmjene MSFI 12: Objavljivanje udjela u drugim subjektima: Objašnjenje djelokruga obveza objavljivanja u MSFI 12. Izmjene pojašnjavaju da se obveze objavljivanja u MSFI 12, osim onih u paragrafima B10-B16, odnose na udio subjekta u podružnici, zajedničkom pothvatu ili partnerstvu (ili udjelu svojih utjecaja u zajedničkom pothvatu ili partnerstvu) koje je klasificirano (ili uključeno u grupu koja je namijenjena) kao namijenjeno prodaji. Usvajanje ovih promjena nije značajno utjecalo na finansijske izvještaje Društva i Grupe.

Standardi i tumačenja koji još nisu na snazi

- **Izmjene MSFI-ja 10 i MRS-a 28** Udjeli u pridruženim poduzećima i zajedničkim pothvatima: Izmjene adresiraju sukobe između MSFI-ja 10 i MRS-a 28 u nošenju s gubitkom kontrole nad podružnicom koja je prodana ili je dio pridruženog poduzeća ili zajedničkog pothvata. Kako je definirano prema MSFI 3, izmjene pojašnjavaju da su dobiti ili gubici (kao rezultat prodaje ili imovine koja čini poslovanje) između investitora te pridruženog poduzeća ili zajedničkog pothvata priznati u cijelosti. Međutim, bilo koji dobitak ili gubitak (kao rezultat prodaje ili imovine koja ne čini poslovanje) priznaje se samo u opsegu udjela nepovezanog investitora u poduzeću ili zajedničkom pothvatu. IASB je odgodio datum stupanja navedenih izmjena na neodređeno, ali subjekt koji ranije usvoji izmjene mora ih implementirati prospektivno. Menadžment predviđa da usvajanje izmjena neće imati materijalnog utjecaja na finansijske izvještaje Društva i Grupe.
- **Ciklus godišnjih poboljšanja 2014.-2016.** (izdano u decembru 2016. godine): Ova poboljšanja uključuju:
  - o **MSFI 1** – Prvobitno usvajanje međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja – Brisanje kratkoročnih izuzeća za subjekte koji prvi puta usvajaju standard - Društvo već primjenjuje MSFI, stoga ova izmjena nije primjenjiva na Društvo.
  - o **MRS 28** Ulaganja u pridružena poduzeća i zajedničke pothvate – pojašnjenje da je mjerenje ulaganja po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ulaganje po izboru ulaganja. Društvo nema ulaganje u zajednički pothvat za koje se promjena u fer vrijednosti evidentira kroz račun dobiti i gubitka.
  - o **IFRIC Interpretacija 22** Transakcije u stranim valutama i napredna razmatranja - Interpretacija objašnjava da u određivanju spot kursa za početno priznavanje povezane imovine, troškova ili dohotka (ili njegovu dijela) prestanka priznavanja nemonetarne imovine ili obveza proizašlih iz naprednih razmatranja. Ukoliko postoji veći broj plaćanja ili avansa, tada subjekt mora odrediti datum transakcije za svako plaćanje ili avans. Subjekti mogu primjenjivati izmjene na potpuno retrospektivnoj bazi. Alternativno, subjekt može primijeniti Interpretacije prospektivno za svu imovinu, troškove i dohodak u opsegu koji su početno priznati na ili nakon:

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.3 Usvajanje novih i izmjenjenih Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i tumačenja (nastavak)

Standardi i tumačenja koji još nisu na snazi (nastavak)

- (i) Početka izvještajnog razdoblja u kojem subjekt po prvi put primjenjuje aplikaciju, ili
- (ii) Početkom prethodnog izvještajnog razdoblja prikazanog kao usporedna informacija u finansijskim izvještajima izvještajnog razdoblja u kojem subjekt po prvi put primjenjuje Interpretaciju Interpretacija stupa na snagu za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine. Rana primjena interpretacije je dozvoljena i mora biti objavljena. Međutim, budući da je trenutna praksa Društva i Grupe u skladu s interpretacijom, Društvo ne očekuje nikakav utjecaj na svoje finansijske izvještaje.

o **IFRIC Interpretacija 23** Nesigurnosti oko tretmana poreza na dohodak - Interpretacija se odnosi na računovodstvo poreza na dohodak kada porezni tretman uključuje nesigurnosti koje utiču na primjenu MRS 12 te se ne primjenjuje na poreze i doprinose izvan opsega MRS 12, niti posebno uključuje zahtjeve vezane uz kamate i kazne povezane s nesigurnim poreznim tretmanima. Uprava predviđa da usvajanje neće imati materijalnog značaja na finansijske izvještaje Društva i Grupe.

Na datum izdavanja ovih finansijskih izvještaja ispod navedeni standardi, dopune standard i tumačenja su izdana od strabe Odbora ali još nisu na snazi:

- **Prijenos ulaganja u nekretnine - Dopune MRS-a 40:** Dopune pojašnjavaju kada subjekt treba prenijeti imovinu, uključujući imovinu u izgradnji ili pripremi, u ili iz ulaganja u imovinu. Izmjene tvrde da se izmjena uporabe pojavljuje kada imovina zadovoljava ili prestaje zadovoljavati definiciju ulaganja u imovinu te ukoliko za to postoji dokaz. Obična promjena u namjerama Uprave o korištenju imovine ne pruža dovoljan dokaz o promjeni upotrebe imovine. Subjekti bi trebali primjenjivati izmjene prospektivno prema promjenama u korištenju koje se javlja nakon početka perioda godišnjeg izvještavanja u kojem subjekt po prvi put primjenjuje izmjene. Subjekt bi trebao preispitati klasifikaciju imovine koju drži na datum te ukoliko je primjenjivo, reklasificirati imovinu da odražava uslove koji jesu na datum. Retrospektivna primjena u skladu s MRS 8 je dopuštena samo ukoliko je moguće bez korištenja naknadne razlike. Primjenjuje se za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine. Rana primjena izmjena je dopuštena i mora biti objavljena. Društvo će primijeniti izmjene kada one stupe na snagu. Uprava predviđa kako usvajanje neće imati materijalnog utjecaja na finansijske izvještaje Društva i Grupe.

- **MSFI 2 Klasifikacija i mjerenje Plaćanja temeljenog na dionicama** - Izmjene MSFI-ja 2: IASB je objavio izmjene MSFI-ja 2 Plaćanje temeljeno na dionicama koje adresiraju tri glavna područja: efekte uvjeta sticanja na novčano mjerenje plaćanja temeljenog na dionicama, klasifikacija plaćanja temeljenog na dionicama sa karakteristikama neto namire po odbitku poreznih obaveza te modifikacija računovodstva gdje prema uvjetima i odredbama plaćanja temeljenog na dionicama mijenja svoju klasifikaciju podmirenog novcem u podmireno glavnicom. Pri usvajanju, subjekti su dužni primijeniti izmjene bez prepravljavanja prethodnih razdoblja, no retrospektivna primjena je dopuštena ukoliko je odabrana za sve tri izmjene te ukoliko se usklade s ostalim kriterijima. Izmjene se primjenjuju na godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine uz dopuštenu raniju primjenu. Društvo procjenjuje potencijalni utjecaj izmjena na svoje finansijske izvještaje.

- **MSFI 15: Prihodi po ugovorima s kupcima**, objavljen u maju 2014. uključujući izmjene MSFI-ju 15: objavljene u aprilu 2016. (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. januara 2018. godine). Prema MSFI-ju 15, prihodi se priznaju u iznosu koji odražava protuuslugu na koju subjekt ima pravo za prijenos dobara ili usluga kupcu. Novi standard o prihodima će zamijeniti sva tekuća priznavanja prihoda prema MSFI. Potpuna ili modificirana retrospektivna primjena je nužna za godišnje periode koji počinju nakon 1. januara 2018. Dopušteno je rano usvajanje. Društvo planira usvojiti novi standard na zahtijevani datum koristeći metodu potpune retrospektive. Tokom 2017. godine, Društvo je provelo preliminarne procjene o efektima prijelaza na MSFI 15. Obzirom da Društvo nema dugoročne ugovore s kupcima, ne očekuje se da će primjena ovog novog standarda imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje Društva i Grupe.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.4 Usvajanje novih i izmjenjenih Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i tumačenja (nastavak)

Standardi i tumačenja koji još nisu na snazi (nastavak)

- **MSFI 9: Finansijski instrumenti**, objavljeni u juli 2014., finalna verzija koja je zamijenila MRS 39 Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. januara 2018). MSFI 9 spaja sva tri aspekta računovodstva finansijskih instrumenata: klasifikacija i mjerenje, umanj enje i hedge računovodstvo. MSFI 9 na snazi je za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. januara 2018. uz dopuštenu raniju implementaciju. Izuzev hedge računovodstva, nužna je retroaktivna primjena, dok pružanje usporednih informacija nije obavezno. Za hedge računovodstvo, zahtjevi se generalno primjenjuju prospektivno, uz neke ograničene izuzetke.

- **MSFI 16 Najmovi**: objavljen je u januaru 2016. godine i zamjenjuje MRS 17 Najmovi, IFRIC 4 Određivanje uključuje li sporazum najam, SIC 15 Operativni najam-incentivi i SIC-27 Promjena sadržaja transakcija uključujući pravni oblik najma. MSFI 16 postavlja načela priznavanja, mjerenja, prezentiranja i objavljivanja najmova te zahtjeva od najmoprimaca iskazivanje svih najmova pojedinačno u bilansu slično kao i finansijski najam prema MRS 17. Standard uključuje dva izuzetka u priznavanju za najmoprimca - najam imovine „male vrijednosti“ (npr. osobna računala) te kratkoročni najam, odnosno najam s periodom od 12 mjeseci ili kraćim. Na datum početka najma, najmoprimac će priznati obveze za najam te imovinu koja predstavlja pravo na korištenje osnovne imovine tijekom perioda najma, odnosno pravo na korištenje imovine. Najmoprimci će biti dužni odvojeno priznavati troškove kamata na obveze za najam te troškove amortizacije prava na korištenje imovine. Najmoprimci će također biti dužni pomovno mjeriti obveze za najam nakon određenih događaja (npr. promjena perioda najma, promjena u budućim uplatama za najam koje su rezultat promjene u indeksu ili stopi korištenoj za utvrđivanje tih uplata). Najmoprimac će generalno priznavati iznos ponovnog mjerenja tih obveza kao prilagodbu na pravo korištenja imovine. Računovodstveni tretman najmodavatelja prema MSFI 16 ostaje nepromijenjen u odnosu na trenutni prema MRS 17. Najmodavac će nastaviti klasificirati sve najmove koristeći ista klasifikacijska načela kao u MRS 17 te će razdvajati dva oblika najma: operativni i finansijski najam. MSFI 16 također zahtjeva od najmoprimca i najmodavca opširnije objavljivanje nego prema MRS 17. MSFI 16 je na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine. Rana primjena je dopuštena, ali ne prije nego subjekt primijeni MSFI 15. Najmoprimac može izabrati hoće li primijeniti standard koristeći potpuni ili modificirani retrospektivni pristup. Prijelazna odredba standarda dopušta određena olakšanja. U 2018. godini Društvo će nastaviti procjenjivati potencijalni efekt MSFI-ja 16 na svoje finansijske izvještaje ali se ne očekuje značajan utjecaj primjene ovog standarda na finansijske izvještaje obzirom da Društvo ima mali broj najmova.

Primjena MSFI 9 Finansijski instrumenti s MSFI 4 Ugovori o osiguranju – izmjene MSFI 4

Izmjene su primjenjive za periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. Izmjene se odnose na pitanja koja proizilaze iz implementacije izmjena novog standarda koji se odnosi na finansijske instrumente MSFI 9, a prije implementacije izmjene standard MSFI 17 ugovori o osiguranju koji Odbor razvija kao zamjenu za MSFI 4. Izmjene uvode dvije opcije za entitete koji izdaju ugovore o osiguranju: privremeno izuzeće od primjene MSFI 9 i drugi pristup koji bi dozvolio društvu koje izdaje ugovore u opsegu MSFI 4 da reklasifikuju sa dobiti ili gubitka na ostalu sveobuhvatnu dobit neke prihode koji se direktno odnose na finansijska sredstva. Grupa je donijela odluku da će primjenu vršiti uporedo sa implementacijom MSFI 17.

MSFI 17 ugovori o osiguranju

Standard je primjenjiv za periode koji počinju na ili od 1. januara 2021 sa dozvoljenom ranijom primjenom ukoliko su oba IFRS 15 Prihodi po ugovorima s kupcima i IFRS 9 Finansijski instrumenti već primjenjena u Društvu. IFRS 17 Ugovori o osiguranju postavlja principe za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i objelodanjivanje sklopljenih ugovora o osiguranju. Isto zahtjeva poštovanje ovih principa za ugovore o reosiguranju i investicione ugovore sa diskrecionom participacijom koji su izdati. Cilj je osigurati da Društvo obezbjedi relevantne informacije na način koji će realno predstaviti ove ugovore. Ovo daje osnovu korisnicima finansijskih izvještaja da procjene efekte koji ugovori koje obuhvata MSFI 17 imaju na bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o novčanom toku društva i Grupe. Standard još uvijek nije dat u primjenu od strane EU.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja

Grupa je izložena riziku osiguranja koji proizlazi iz široke ponude proizvoda osiguranja života i neživota: sudjelujućih tradicionalnih proizvoda života i glavnih skupina neživotnih osiguranja (osiguranja motornih vozila, imovine, transporta, odgovornosti, nezgode i zdravstvenog osiguranja).

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik rezervi. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervi u odnosu na obaveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik rezerve predstavlja rizik da je iznos tehničkih rezervi krivo procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Rizik pribave neživota također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom rezerve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik pobolijevanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polisa, prekida osiguranja, promjena u statusu kapitalizacije (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Upravljanje rizicima

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanjem reosiguranjem.

Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i temelji se na velikom portfelju sličnih rizika tokom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata.

Grupa reosigurava dio rizika koje pribavlja kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih (imovina, kasko, transport i osiguranje života) i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju (auto odgovornost, transport, osiguranje katastrofa) kako bi smanjila neto izloženost. Za akumulaciju neto imovinskih gubitaka koji proizlaze iz jednog događaja, reosigurateljno pokriva prvih 99,5 miliona EUR-a iznad 0,5 miliona EUR-a.

Adekvatnost obaveza se procjenjuje uzevši u obzir odgovarajuću imovinu, promjene u kamatnim stopama i kursovima valuta i razvoj smrtnosti, pobolijevanja, učestalosti i iznosima šteta u neživotu, odustajanjima i troškovima kao i općim uslovima na tržištu. Posebna pozornost posvećuje se adekvatnosti obaveza iz poslova životnog osiguranja.

Za detaljan opis testa adekvatnosti obaveza molimo pogledajte bilješku 1.7.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do koga određeni događaj ili serija događaja mogu uticati na obaveze Grupe. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju osiguranika; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati uticaj koji se širi na veliki broj ugovora.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Neživotno osiguranje

U okviru neživotnog osiguranja, Uprava vjeruje da Grupa nema značajne koncentracije izloženosti grupi ugovarača osiguranja mjereno socijalnim, profesionalnim, starosnim i sličnim kriterijima.

Najveća vjerovatnoća značajnih gubitaka za Grupu proističe iz katastrofalnih dešavanja kao što su oluja, poplava ili zemljotres. Tehnike i pretpostavke koje Društvo koristi za računanje ovih rizika su slijedeće:

- Mjerenje geografske akumulacije.
- Procjena vjerovatne maksimalne štete.
- Reosiguranje.

Životno osiguranje

Za ugovore o životnom osiguranju koji pokrivaju smrt osigurnika ne postoji znatna geografska koncentracija rizika, iako koncentracija osigurane sume može uticati na omjer isplate osiguranja na nivou portfelja.

Tablice za dugoročne ugovore o osiguranju prikazane u nastavku, daju pregled koncentracije rizika temeljenu na pet skupina ugovora grupiranih po osiguranim koristima za svaki osigurani život.

Osigurana suma po osiguraniku na dan 31. decembra 2016. godine	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja		Poslije reosiguranja	
BAM	'000 BAM		'000 BAM	
<1.500	175	0,04%	175	0,05%
1.500-5.000	12.940	3,04%	12.940	3,36%
5.001-10.000	42.002	9,87%	42.002	10,92%
10.001-20.000	61.735	14,50%	61.735	16,05%
20.001-40.000	138.478	32,53%	122.684	31,90%
>40.001	170.368	40,02%	145.028	37,71%
Stanje na dan 31. decembra 2016.	425.698	100,00%	384.563	100,00%

Osigurana suma po osiguraniku na dan 31. decembra 2017. godine	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja		Poslije reosiguranja	
BAM	'000 BAM		'000 BAM	
<1.500	101	0,03%	101	0,03%
1.500-5.000	15.675	3,98%	15.675	4,28%
5.001-10.000	56.639	14,38%	56.639	15,47%
10.001-20.000	93.172	23,66%	93.172	25,45%
20.001-40.000	122.764	31,18%	117.171	32,01%
>40.001	105.400	26,77%	83.289	22,75%
Stanje na dan 31. decembra 2017.	393.751	100,00%	366.047	100,00%

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja

Neživotno osiguranje

Na datum izvještavanja formira se rezerva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose.

Obaveza za prijavljene a nelikvidirane štete (RBNS) je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije.

Procjena rezerve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti, nego rezerva za prijavljene štete. IBNR rezervu pretežno procjenjuju aktuari Grupe koristeći statističke metode propisane od strane Agencije za nadzor osiguranja.

Ključne metode procjene rezerve za nastale, a neprijavljene štete, koje se nisu mijenjale u odnosu na prošlu godinu, su:

- metoda ulančanih ljestvica, koja koristi istorijske podatke kako bi se procijenili plaćeni i nastali dijelovi šteta od ukupnog troška šteta, za određene proizvode (auto odgovornost, kasko, nezgoda i odgovornost);
- metoda procijenjenog iznosa štete, koja koristi iskustvo Grupe s pojedinačnim iznosima šteta i koja se koristi za sva ostala osiguranja osim osiguranja od auto odgovornosti, kaska, osiguranja nezgode i odgovornosti.

U mjeri u kojoj ove metode koriste historijski razvoj šteta, pretpostavlja se da će se historijski uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda ne bude slučaj, koji su u mjeri u kojoj se mogu utvrditi, uzeti u obzir na način da su metode procjene modificirane. Takvi razlozi uključuju:

- ekonomske, pravne, političke i društvene trendove (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući uticaj velikih gubitaka.

IBNR rezerve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udio reosiguranja.

Pretpostavke koje imaju najveći uticaj na mjerenje obaveza neživota su sljedeće:

Očekivana kvota šteta

Očekivana kvota šteta predstavlja kvotu očekivanih nastalih šteta u odnosu na zarađene premije.

Diskontiranje

Uz iznimku anuiteta, rezerve neživota se ne diskontiraju. Anuitetne štete u autoodgovornosti se diskontiraju po stopi od 2,5%.

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja (nastavak)

Životno osiguranje

Matematička rezerva se računa neto prospektivnom metodom koristeći iste statističke podatke i kamatne stope koje se koriste kod izračuna tarifa (u skladu s odgovarajućom domaćom regulativom), ukoliko smjernice izdane od Agencije za nadzor osiguranja ne nalažu drugačije, odnosno ukoliko očekivana stopa povrata na ulaganje sredstava matematičke rezerve ne iziskuje smanjenje iste. Pretpostavke koje se odnose na izračun tarife su određene na početku trajanja polise i ostaju važiti do isteka obaveza. Polise životnog osiguranja vezane su uz EUR, što je uobičajena tržišna praksa. Očekuje se da će se vezanost BAM i EUR nastaviti.

Garantovana tehnička kamatna stopa u polisama osiguranja je 3,25%, odnosno 4% ,2,5%, odnosno 1,75%.

Osnovne pretpostavke korištene u izračunu značajnih komponenti matematičke rezerve su navedene u bilješci 1.22 (i)

Grupa je izabrala korištenje tablica smrtnosti stanovništva, kako je prikazano u bilješci 1.22 (i).

Tokom 2017. godine nije bilo značajnijih promjena u pretpostavkama koje se koriste za mjerenje imovine i obaveza iz poslova životnih osiguranja.

Diskrecioni bonusi osiguranicima

Osiguranici ili korisnici polisa osiguranja mješovitog osiguranja (Z-MES-10, Z-MES-20, Z-MES-1E), (Z-KBI-10, Z-KBI-20, Z-MEK -10 (Kapitalsko), ST-1997 mješovito osiguranje zaključeno prema starim cjenicima), osiguranja od kritičnih bolesti (Z-KBI-10, Z-KBI-20), stipendijskog (Z-STI-10, Z-STI-20, Z-STI-1E), miraznog osiguranja (Z-DOT-10, Z-DOT-20, Z-DOT-1E) imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvaren upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Udio u dobiti se računa 31. decembra svake godine a pravo na isplatu se stiče po isteku druge, odnosno treće godine osiguranja. U slučaju doživljenja, udio u dobiti se isplaćuje zajedno s osiguranim iznosom. U slučaju smrti odnosno otkupa, Grupa plaća osigurani iznos i udio u dobiti koji je do tada obračunat. Grupa rezerviše iznose diskrecionih bonusa alociranih osiguranicima unutar rezerve životnog osiguranja.

1.7 Test adekvatnosti obaveza i osjetljivost testa na adekvatnost obaveza na promjene u značajnim varijablama

1.7.1 Test adekvatnosti obaveza

Životno osiguranje

Matematička rezerva se računa neto prospektivnom metodom koristeći iste statističke podatke i kamatne stope koje se koriste kod izračuna tarifa (u skladu s odgovarajućom domaćom regulativom), ukoliko smjernice izdane od Agencije za nadzor osiguranja ne nalažu drugačije, osim kod proizvoda sa oznakom ST-1997 kod koga je različita stopa. Pretpostavke koje se odnose na izračun tarife su određene na početku trajanja polise i ostaju važiti do isteka obaveza. Polise životnog osiguranja vezane su uz EUR, što je uobičajena tržišna praksa. Očekuje se da će se vezanost BAM i EUR nastaviti.

Garantovana tehnička kamatna stopa u polisama osiguranja je 3,25%, odnosno 4% , 2,5%, odnosno 1,75%.

Osnovne pretpostavke korištene u izračunu značajnih komponenti matematičke rezerve su navedene u bilješci 1.22 (i)

Grupa je izabrala korištenje tablica smrtnosti stanovništva, kako je prikazano u bilješci 1.22 (i).

Tokom 2017.godine nije bilo značajnijih promjena u pretpostavkama koje se koriste za mjerenje imovine i obaveza iz poslova životnih osiguranja.

Diskrecioni bonusi osiguranicima

Osiguranci ili korisnici polisa osiguranja mješovitog osiguranja (Z-MES-10, Z-MES-20, Z-MES-1E), (Z-KBI-10, Z-KBI-20, Z-MEK -10(Kapitalsko), ST-1997 mješovito osiguranje zaključeno prema starim cjenicima), osiguranja od kritičnih bolesti (Z-KBI-10, Z-KBI-20), stipendijskog (Z-STI-10, Z-STI-20, Z-STI-1E), miraznog osiguranja (Z-DOT-10, Z-DOT-20, Z-DOT-1E) imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvaren upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Udio u dobiti se računa 31. decembra svake godine a pravo na islatu se stiče po isteku druge, odnosno treće godine osiguranja. U slučaju doživljenja, udio u dobiti se isplaćuje zajedno s osiguranom iznosom. U slučaju smrti odnosno otkupa, Grupa plaća osigurani iznos i udio u dobiti koji je do tada obračunat. Grupa rezerviše iznose diskrecionih bonusa alociranih osiguranicima unutar rezerve životnog osiguranja.

1.7 Test adekvatnosti obaveza i osjetljivost testa na adekvatnost obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

1.7.1 Test adekvatnosti obaveza (nastavak)

Životno osiguranje

Matematička rezerva se testira na svaki datum izvještavanja u odnosu na izračun budućih novčanih tokova koristeći eksplicitne i konzistentne pretpostavke svih faktora – budućih premija, smrtnosti, poboljšavanja, rezultata ulaganja, isteka, otkupa, garancija, bonusa osiguranicima, troškova i iskorištavanja opcija koje su na raspolaganju osiguranicima. Za tu svrhu Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita („SVBP“) koji je dio izračuna ugrađene vrijednosti životnog portfelja, koje potpisuje i odobrava matično društvo.

Test adekvatnosti obaveza rađen je samo za tradicionalne linije proizvoda i osnovne pretpostavke su:

Segmentacija

Grupa segmentira proizvode u nekoliko homogenih skupina prema karakteristikama individualnih proizvoda:

- Novi tradicionalni proizvodi životnog osiguranja sa uključenom dobiti

Svaka se grupa zasebno testira za adekvatnost obaveza. Neadekvatnost obaveza u pojedinoj grupi može se nadoknaditi viškom rezervi iz drugih grupa u slučaju da proizvodi pripadaju istoj vrsti.

Neto sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova izračunata na temelju dolje opisanih pretpostavki se uspoređuje s obavezama iz osiguranja, za svaku grupu proizvoda zasebno. Ako ta usporedba pokazuje da je knjigovodstvena vrijednost obaveza iz osiguranja nedovoljna uzevši u obzir procijenjene novčane tokove, cjelokupni nedostatak se priznaje kroz dobit ili gubitak priznavanjem dodatne obaveze.

Smrtnost i poboljšavanje

Smrtnost i poboljšavanje se obično temelje na podacima objavljenim od strane Svjetske Zdravstvene Organizacije (SZO) i usklađuju na temelju statističkih analiza iskustva smrtnosti za Grupu.

Mortalitetne tablice koje pružaju najbolju procjenu smrtnosti su izvedene iz Slovenije, s tim da se u obzir uzimaju odnos između smrtnosti populacije u Sloveniji i Bosni procijenjen od strane SZO. Mortalitetne tablice se dobiju kao zbroj vjerovatnoća smrti i dijagnoza kritičnih bolesti u Bosni i Hercegovini određenih od strane Munich Re.

Postojanost

Pretpostavke o istecima i otkupima temelje se na prošlom iskustvu Grupe sa policama osiguranja (podijeljeno po vrsti i trajanju polisa). Grupa redovno ispituje i po potrebi izmjenjuje stope postojanosti po vrstama i trajanju polisa.

Troškovi

Pretpostavke o budućim troškovima obnove i održavanja pojedine polise uključene u test adekvatnosti obaveza izvode se iz istorijskog iskustva Grupe. Za buduća razdoblja novčani tokovi za troškove uvećani su za faktor jednak procjeni buduće stope inflacije od 1,9% (s tim da je sadašnji portfolio mali, ne očekuje se brzi rast budućih troškova po polisi): troškovi obnove za aktivne i uplaćene polise od 21,51 BAM godišnje po polisi, trošak obrade štete 27,38 BAM po šteti i 11,73 % za priključna osiguranja, trošak upravljanja fondom investicija životnog osiguranja od 0,12% prosječne matematičke rezerve. Troškovi po polisi ne sadrže troškove priključne nezgode, koji su iskazani sumarno.

1.7 Test adekvatnosti obaveza i osjetljivost testa na adekvatnost obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

1.7.1 Test adekvatnosti obaveza (nastavak)

Očekivani povrat od investicija i diskontna stopa

Budući povrati od investicija su izračunati koristeći nerizičnu kamatnu stopu Europske Centralne Banke.

Raspodjela dobiti

Grupa uzima u obzir buduće diskrecione bonuse, izračunate kao fiksni postotak od viška nerizične kamatne stope iznad garantirane tehničke kamatne stope po pojedinačnim polisama. Primijenjeni postotak od 0,25% , odnosno 1% i 1,75% za nove polise je u skladu s tekućom poslovnom praksom Grupe vezanom za alokaciju bonusa.

Neživotno osiguranje

Za razliku od životnog osiguranja, obaveze is osiguranja neživota se računaju koristeći tekuće (ne povijesne) pretpostavke.

Test adekvatnosti obaveza za neživotna osiguranja je ograničen na neistekli dio postojećih ugovora. Očekivana vrijednost šteta i troškova koji se mogu pripisati neisteklim ugovorima važećim na datum bilansa uspoređuje se s nezarađenim premijama po tim polisama nakon odbitka odgođenih troškova provizije. Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tokom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti.

Test se provodi po grupama proizvoda koji imaju sličan profil rizika.

Na dan 31. decembra 2017. godine kao rezultat testa adekvatnosti obaveza Društvo je rezervisalo 697 hiljada BAM koje su iskazane u okviru rezervi za neistekle rizike.

1.7.2 Osjetljivost testa adekvatnosti obaveza na promjene u značajnim varijablama

Dobit ili gubitak i obaveze iz poslova osiguranja su uglavnom osjetljive na promjene u smrtnosti, stopi odustajanja, stopi troškova i diskontnoj stopi koje su procijenjene za potrebe izračuna adekvatnosti obaveza tokom testa adekvatnosti obaveza.

Društvo je procijenilo utjecaj procjene u ključnim varijablama koje imaju značajan utjecaj na test adekvatnosti obaveza na kraju godine.

Životna osiguranja

Test adekvatnosti obaveza - modeliran '000 BAM

Base run („početna vrijednost“)	22.874
Kamatna stopa (diskontiranje i prinos od ulaganja) +0,5%	(689)
Kamatna stopa (diskontiranje i prinos od ulaganja) -0,5%	772
Smrtnost +10%	161
Troškovi održavanja polica +10%	221

1.7 Test adekvatnosti obaveza i osjetljivost testa na adekvatnost obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

1.7.2 Osjetljivost testa adekvatnosti obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

Modelirani portfolio predstavlja 91% matematičke rezerve (22.874 hiljada BAM) modelirane rezerve životnih osiguranja). Ostatak portfolia nije modeliran.

Base run („početna vrijednost“) predstavlja buduće novčane tokove testa adekvatnosti obaveza izračunate koristeći pretpostavke opisane u bilješci 1.7.1.

Promjene u varijablama predstavljaju razumne moguće promjene koje bi da su se dogodile utjecale na značajnu promjenu osigurateljnih obaveza na datum izvještavanja. Razumne moguće promjene ne predstavljaju očekivane promjene u varijablama niti najgori mogući scenarij.

Analiza je pripremljena za promjenu u varijabli bez promjene u ostalim pretpostavkama i zanemaruje promjenu vrijednosti odgovarajuće imovine.

Osjetljivost je izračunata za nepovoljno kretanje, dakle osjetljivost na promjene u smrtnosti je izračunata za utjecaj povećanja u smrtnosti za proizvode životnih osiguranja za 10% na buduće novčane tokove testa adekvatnosti obaveza, osjetljivost na promjene u stopama troškova je izračunata za utjecaj porasta od 10% u troškovima održavanja polica na buduće novčane tokove testa adekvatnosti obaveza.

Osjetljivost je izračunata za nepovoljno kretanje, stoga je osjetljivost na promjene u smrtnosti izračunata procjenjujući efekat 10% porasta smrtnosti za životna osiguranja na LAT buduće novčane tokove. Osjetljivost na promjene u stopi troškova izračunata je procjenjujući 10% povećanja politike troškova održavanja na LAT buduće novčane tokove.

Dobit i gubitak i obaveze iz poslova osiguranja (kako pokazuju budući novčani tokovi) su najviše pod utjecajem povećanja kamatnih stopa i povećanja troškova održavanja polica. Zbog toga je promjena u prinosu od ulaganja procijenjena u oba smjera.

Neživotna osiguranja

U neživotnim osiguranjima varijable koje bi imale najveći utjecaj na osigurateljne obaveze odnose se na sudske štete iz osiguranja automobilske odgovornosti. Obaveze vezane za sudske štete su osjetljive na promjene regulatornih, pravnih, političkih, ekonomskih i društvenih trendova. Uprava vjeruje da nije moguće sa sigurnošću praktično kvantificirati osjetljivost rezervi za poslove osiguranja neživota na promjene u ovim varijablama.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Ugovori neživotnog osiguranja

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje motornih vozila, imovine, odgovornosti, transportno, putničkog zdravstvenog i osiguranje nezgode. Ugovori mogu biti zaključeni na fiksni period od godinu dana ili na trajnoj osnovi s tim da svaka strana ima opciju otkaza uz tromjesečni otkazni rok (ili 5 mjeseci otkazni rok za dugoročne ugovore zaključene na period duži od 5 godina). Grupa stoga ima mogućnost ponovne procjene cijene rizika u intervalima koji nisu duži od godine dana. Također ima mogućnost nametanja umanjena premije kao i odbijanja šteta koje proizlaze iz prijevara.

Buduće štete osiguranja su glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova.

Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polisi osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo vlasnicima polisa da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

Karakteristike pojedinih vrsta osiguranja, ako se značajno razlikuju od gore navedenih, opisane su u nastavku.

Osiguranje motornih vozila

Portfelj osiguranja motornih vozila Grupe uključuje osiguranja autoodgovornosti i kasko osiguranje. Osiguranje autoodgovornosti pokriva tjelesne ozljede i imovinske štete u Federaciji BiH kao i štete uzrokovane u inozemstvu koje prouzrokuju osiguranici u sustavu Zelene karte.

Imovinske štete u automobilskoj odgovornosti i kasku se uglavnom prijavljuju i podmiruju nedugo nakon datuma nezgoda. Prijave i isplate vezane uz tjelesne ozljede, međutim, se teže procjenjuju i određuju se u dužem periodu. Takve štete mogu biti podmirene u obliku jednokratne isplate ili kao renta.

Iznos šteta vezanih za tjelesne ozljede i s njima vezanim gubicima zarada pod uticajem su odluka sudske prakse.

Autoodgovornost je regulisana Zakonom o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti. Tarife i minimalne svote osiguranja su regulirane zakonom. Osiguranici imaju pravo na bonus prilikom obnove polise ukoliko ispunjavaju određene uslove.

Kasko osiguranje predstavlja standardno osiguranje od štete; plaćene štete su ograničene osiguranim iznosom.

Osiguranje imovine

Osiguranje imovine dijeli se okvirno na industrijske i privatne rizike. Za industrijske rizike Grupa koristi tehnike upravljanja rizicima kako bi identificirala rizike i analizirala gubitke te surađuje s reosigurateljima. Privatni imovinski rizici sadrže standardna osiguranja građevina i stvari.

Štete se obično prijavljuju brzo i mogu likvidirati bez odgađanja.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova (nastavak)

Osiguranje odgovornosti

Pokriva sve vrste odgovornosti i uključuje komercijalnu odgovornost, odgovornost članova Uprave, djelatnika te profesionalnu odgovornost kao i osobnu odgovornost.

Dok se većina osiguranja od opće odgovornosti pribavlja na principu „prijavljene štete“ određena pokrića od osiguranja odgovornosti se osiguravaju na principu „nastanka“.

Osiguranje nezgode

Osiguranje nezgode se tradicionalno prodaje kao dodatak životnim osiguranjima ili autoodgovornosti prodavanim od strane Grupe.

Ugovori životnog osiguranja

Bonusi

Bonusi se dodjeljuju prema diskreciji Grupe i priznaju kada su predloženi i odobreni od strane Uprave u skladu s odgovarajućim zakonskim zahtjevima. Nakon što se alociraju osiguranicima, te nakon što skupština donese odluku o distribuciji dobiti iz životnog osiguranja nosiocima polisa bonusi postaju garantirani.

U tom slučaju, iznos koji predstavlja udjel korisnika u dobiti poslovanja životnim osiguranjima dodaju se matematičkoj rezervi. Iznos djelivog viška određuje se korištenjem metode doprinosa, i primjenjuje se na svaku polisu osiguranja u omjeru u kome ona učestvuje u ukupnoj matematičkoj rezervi.

Premije

Premije za sve proizvode životnog osiguranja su vezane za EUR i mogu biti plative u redovnim ratama ili kao jednokratne premije na početku trajanja polise.

Osiguranje za slučaj smrti koje služi kao obezbjeđenje za date kredite banaka

Tradicionalno osiguranje za slučaj smrti uključuje rizik smrti. Polise sadrže opadajuću osiguranu sumu. Naknade u slučaju smrti plaćaju se samo ako osiguranik umre tokom trajanja polise osiguranja.

Osiguranje za slučaj smrti i doživljenja

Ovo su također tradicionalni proizvodi osiguranja života koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Kapitalne polise osiguranja života za redovnu ili jednokratnu premiju pokrivaju rizik smrti, doživljenja, kritične bolesti i priključnu nezgodu.

Stipendijsko osiguranje

Ovi proizvodi se temelje na tradicionalnim rizicima životnog osiguranja. Ovo su također tradicionalni proizvodi životnog osiguranja koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Premija se plaća u godišnim ili mjesečnim ratama i pokriva rizik smrti i doživljenja.

1.9. Izvještavanje po segmentima

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2016.

	Neživot	Život	Stanice za tehnički pregled		Ukupno
			vozila	Održavanje zgrada	
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	2.607	-	4.671	5.872	13.150
Ulaganja u nekretnine	479	-	-	480	959
Nematerijalna imovina					
- Goodwill	245	-	-	-	245
- Ostala nematerijalna imovina	57	-	-	-	57
Odgođeni troškovi pribave	1.337	-	-	-	1.337
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	11.145	13.864	-	-	25.009
Zajmovi i potraživanja	20.144	12.436	7	9	32.596
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	7.496	1	-	-	7.497
Zalihe	94	2	216	219	531
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	5.986	157	417	1.693	8.253
Novac i novčani ekvivalenti	7.909	4.259	125	249	12.542
Ukupna aktiva	57.499	30.719	5.436	8.522	102.176
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	29.609	21.164	-	-	50.773
Rezervisanja za obaveze i troškove	940	20	56	135	1.151
Odgođena poreska obaveza	112	252	-	-	364
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze, kratkoročni krediti i odgođeni prihod	2.886	775	427	1.022	5.110
Ukupne obaveze	33.547	22.211	483	1.157	57.398
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	19.766	3.841	-	-	23.607
Zakonske i statutorne rezerve	5.937	1	-	-	5.938
Revalorizovane rezerve	1.010	2.268	-	-	3.278
Zadržana dobit	8.983	2.536	-	-	11.519
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva	35.696	8.646	-	-	44.342
Manjinski interes	436	-	-	-	436
Ukupni kapital, rezerve i obaveze	69.679	30.857	483	1.157	102.176

1.9. Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2017.

	Neživot	Život	Stanice za tehnički pregled vozila	Održavanje zgrada	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	5.168		5.241	5.700	16.109
Ulaganja u nekretnine	451		-	533	984
Nematerijalna imovina					
- Goodwill	245	-	-	-	245
- Ostala nematerijalna imovina	34	-	1	19	54
Odgođeni troškovi pribave	1.422	-	-	-	1.422
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	14.065	15.644	-	-	29.709
Zajmovi i potraživanja	10.369	12.957	1	208	23.535
Ulaganja u pridružena pravna lica	65	-	-	-	65
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	8.124	1	-	-	8.125
Zalihe	79	-	128	198	405
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	6.201	160	127	690	7.178
Novac i novčani ekvivalenti	11.273	7.094	179	477	19.023
Ukupna aktiva	57.496	35.856	5.677	7.825	106.854
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	31.768	25.247	-	-	57.015
Rezervisanja za obaveze i troškove	902	-	53	132	1.087
Odgođena poreska obaveza	35	377	-	-	412
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze, kratkoročni krediti i odgođeni prihod	3.874	886	340	565	5.665
Ukupne obaveze	36.579	26.510	393	697	64.179
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	17.790	3.457	-	-	21.247
Zakonske i statutorne rezerve	4.986	961	-	-	5.947
Revalorizovane rezerve	1.034	2.677	-	-	3.711
Zadržana dobit	8.909	2.420	-	-	11.329
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva	32.719	9.515	-	-	42.169
Manjinski interes	441	-	-	-	441
Ukupni kapital, rezerve i obaveze	69.739	36.025	393	697	106.854

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2016. godinu

	Neživot '000 BAM	Život '000 BAM	Stanice za tehnički pregled vozila '000 BAM	Održavanje zgrada '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Zaračunate bruto premije	30.125	9.896	-	-	40.021
Premije predane u reosiguranje	(7.694)	(25)	-	-	(7.719)
Neto zaračunate premije	22.431	9.871	-	-	32.302
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(413)	(34)	-	-	(447)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	43	1	-	-	44
Neto zarađene premije	22.061	9.838	-	-	31.899
Prihod od provizija i naknada	1.021	2	-	-	1.023
Finansijski prihod	1.322	636	-	101	2.059
Ostali poslovni prihodi	1.812	4	3.091	3.669	8.576
Neto poslovni prihodi	4.155	642	3.091	3.770	11.658
Ukupni prihodi	26.216	10.480	3.091	3.770	43.557
Nastale štete	(17.319)	(7.194)	-	-	(24.513)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	4.359	16	-	-	4.375
Neto nastale štete	(12.960)	(7.178)	-	-	(20.138)
Troškovi pribave	(6.688)	(2.546)	-	-	(9.234)
Administrativni troškovi	(2.987)	(622)	(3.398)	(3.783)	(10.790)
Ostali poslovni rashodi	(1.520)	(23)	(30)	(198)	(1.771)
Finansijski troškovi	(49)	-	-	(20)	(69)
Neto operativni troškovi	(11.244)	(3.191)	(3.428)	(4.001)	(21.864)
Ukupno troškovi	(24.204)	(10.369)	(3.428)	(4.001)	(42.002)
Dobit prije poreza	2.012	111	(337)	(231)	1.555
Porez na dobit	(189)	(11)	(39)	(40)	(279)
Dobit razdoblja	1.823	100	(376)	(271)	1.276

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o svobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2016. godinu

Ostala sveobuhvatna dobit					
Promjena u fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju	(298)	(435)	--	-	(733)
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	30	43	-	-	73
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ostala sveobuhvatna dobit	(268)	(392)	-	-	(660)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno sveobuhvatna dobit tekućeg razdoblja	1.555	(292)	(376)	(271)	616
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o svobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2017. godinu

	Neživot '000 BAM	Život '000 BAM	Stanice za tehnički pregled vozila '000 BAM	Održavanje zgrada '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Zaračunate bruto premije	31.091	11.624	-	-	42.715
Premije predane u reosiguranje	(8.811)	(95)	-	-	(8.906)
Neto zaračunate premije	22.280	11.529	-	-	33.809
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(775)	20	-	-	(755)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(338)	(1)	-	-	(339)
Neto zarađene premije	21.167	11.548	-	-	32.715
Prihod od provizija i naknada	1.324	35	-	-	1.359
Finansijski prihod	1.723	736	70	106	2.635
Ostali poslovni prihodi	2.120	12	3.325	4.104	9.561
Neto poslovni prihodi	5.167	783	3.395	4.210	13.555
Ukupni prihodi	26.334	12.331	3.395	4.210	46.270
Nastale štete	(17.678)	(8.430)	-	-	(26.108)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	4.241	1	-	-	4.242
Neto nastale štete	(13.437)	(8.429)	-	-	(21.866)
Troškovi pribave	(6.376)	(2.931)	-	-	(9.307)
Administrativni troškovi	(2.832)	(683)	(3.191)	(3.938)	(10.644)
Ostali poslovni rashodi	(1.548)	(10)	(82)	(410)	(2.050)
Finansijski troškovi	(36)	(2)	-	(14)	(52)
Neto operativni troškovi	(10.792)	(3.626)	(3.273)	(4.362)	(22.053)
Ukupno troškovi	(24.229)	(12.055)	(3.273)	(4.362)	(43.919)
Dobit prije poreza	2.105	276	122	(152)	2.351
Porez na dobit	(184)	(28)	(44)	(38)	(294)
Dobit razdoblja	1.921	248	78	(190)	2.057

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o svobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2017. godinu

Ostala sveobuhvatna dobit	1.921	248	78	(190)	2.057
Promjena u fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju	27	454	-	-	481
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	(3)	(45)	-	-	(48)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ostala sveobuhvatna dobit	24	409	-	-	433
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno sveobuhvatna dobit tekućeg razdoblja	2.042	657	78	(190)	2.587
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Mjerenje imovine i obaveza segmenta i prihoda i rezultata segmenta temelje se na računovodstvenim politikama koje su navedene u bilješci o računovodstvenim politikama.

Osnovni poslovni segmenti Grupe su Neživotno osiguranje, Životno osiguranje, Usluge tehničkog pregleda vozila i usluge održavanja zajedničkih dijelova stambenih zgrada. Bilješka 1.8 ovih finansijskih izvještaja sadrži daljnje informacije o značajnim uslovima i odredbama proizvoda osiguranja.

Rezultati segmenata, imovina i obaveze uključuju stavke koje se mogu direktno pripisati pojedinom segmentu kao i stavke koje se mogu na razumnoj osnovi rasporediti na razumnoj osnovi.

Osnovni proizvodi koji se nude unutar pojedinih poslovnih segmenata koji su predmet izvještavanja uključuju:

Neživot:

- Auto odgovornost
- Auto kasko
- Imovina i odgovornost
- Nezgodna i zdravstvo

Život:

- Tradicionalni život
- Smrt i doživljenje
- Rizik smrti
- Rizik doživljenja

Geografski segment

Grupa uglavnom posluje u Bosni i Hercegovini. Budući da je ukupni prihod od ugovora o osiguranju ostvaren od klijenata u Bosni i Hercegovini, informacije po geografskim segmentima nisu objavljene.

1.10 Nekretnine i oprema

Grupa

	Zemljišta i nekretnine '000 BAM	Oprema i namještaj '000 BAM	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu '000 BAM	Imovina u pripremi '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2016.	16.808	5.510	409	59	22.786
Povećanja	47	465	21	198	731
Otpisi (bilješka 1.11.)	(83)	(168)	-	-	(251)
Prenos					
Prodaja	-	(362)	-	-	(362)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	16.772	5.445	430	257	22.904
Stanje na dan 1. januara 2017.	16.772	5.445	430	257	22.904
Povećanja	937	449	105	2.473	3.964
Otpisi	-	(213)	-	-	(213)
Prenos	(105)	198	-	(198)	(105)
Prodaja	-	(339)	-	-	(339)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	17.604	5.540	535	2.532	26.211
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2016.	4.339	4.605	386	41	9.371
Trošak razdoblja	517	371	10	-	898
Otpis (bilješka 1.11.)	(33)	-	-	-	(33)
Prodaja	-	(162)	-	-	(162)
Prijenos	-	(320)	-	-	(320)
Stanje 31. decembra 2016.	4.823	4.494	396	41	9.754
Stanje na dan 1. januara 2017.	4.823	4.494	396	41	9.754
Trošak razdoblja	520	388	12	-	920
Otpisi	-	(213)	-	-	(213)
Prenos	-	(318)	-	-	(318)
Prodaja	(41)	-	-	-	(41)
Stanje 31. decembra 2017.	5.302	4.351	408	41	10.102
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2016.	12.469	905	23	18	13.415
Na dan 31. decembra 2016.	11.949	951	34	216	13.150
Na dan 1. januara 2017.	11.949	951	34	216	13.150
Na dan 31. decembra 2017.	12.302	1.189	127	2.491	16.109

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Tokom 2017. godine Grupa je izvršila prenos sredstava na investicione nekretnine sa nabavnom vrijednošću od BAM 105 hiljada i pripadajućom akumuliranom amortizacijom od BAM 41 hiljadu.

1.10 Nekretnine i oprema (nastavak)

Društvo

	Zemljišta i nekretnine '000 BAM	Oprema i namještaj '000 BAM	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu '000 BAM	Imovina u pripremi '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2016.	3.407	3.637	408	-	7.452
Povećanja	-	417	23	-	440
Otpisi	-	(137)	-	-	(137)
Prodaja	-	(327)	-	-	(327)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	3.407	3.590	431	-	7.428
Stanje na dan 1. januara 2017.	3.407	3.590	431	-	7.428
Povećanja	12	378	105	2.473	2.968
Otpisi	-	(193)	-	-	(193)
Prodaja	-	(279)	-	-	(279)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	3.419	3.496	536	2.473	9.924
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2016.	1.397	3.118	386	-	4.901
Trošak razdoblja	102	241	11	-	354
Otpisi	-	(137)	-	-	(137)
Prodaja	-	(298)	-	-	(298)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	1.499	2.924	397	-	4.820
Stanje na dan 1. januara 2017.	1.499	2.924	397	-	4.820
Trošak razdoblja	102	294	12	-	408
Otpisi	-	(193)	-	-	(193)
Prodaja	-	(279)	-	-	(279)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.601	2.746	409	-	4.756
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2016.	2.010	519	22	-	2.551
Na dan 31. decembra 2016.	1.908	666	34	-	2.608
Na dan 1. januara 2017.	1.908	666	34	-	2.608
Na dan 31. decembra 2017.	1.818	750	127	2.473	5.168

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u bilansu uspjeha.

1.11 Ulaganja u nekretnine

	Grupa 2017 Ulaganja u nekretnine '000 BAM	Grupa 2016 Ulaganja u nekretnine '000 BAM	Društvo 2017 Ulaganja u nekretnine '000 BAM	Društvo 2016 Ulaganja u nekretnine '000 BAM
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara	1.590	1.512	755	755
Povećanja	2	-	-	-
Prodaja	(6)	(5)	(6)	-
Prenos (bilješka 1.10)	106	83	-	-
	<u>1.692</u>	<u>1.590</u>	<u>749</u>	<u>755</u>
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti				
Stanje na dan 1. januara	631	563	277	254
Trošak razdoblja	37	35	22	23
Prodaja	(1)	-	(1)	-
Prenos	41	33	-	-
	<u>708</u>	<u>631</u>	<u>298</u>	<u>277</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Na dan 1. januara	959	949	478	501
Na dan 31. decembra	984	959	451	478

Na datum izvještavanja napravljena je neovisna procjena ulaganja u nekretnine za Grupu i Društvo.

Uprava vjeruje da fer vrijednost ulaganja u nekretnine, izračunato prema sadašnjim cijenama za slične nekretnine na istoj lokaciji i u istom stanju kao nekretnina Grupe te koje podliježu sličnom ugovoru o najmu, ne odstupa značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine, procijenjena od strane neovisnih vještaka ne odstupa od njihove knjigovodstvene vrijednosti nego je čak i veća od iste. Politika grupe je da se nekretnine vode po trošku nabavke i u skladu s tim amortizuju porezno priznatim stopama amortizacije.

Grupa nije imala troškova održavanja po navedenoj nekretnini tijekom godine. Prihod ostvaren tokom 2017. godine po osnovu najma navedene nekretnine iznosi 165 hiljada BAM (2016: 211 hiljada BAM).

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio troškovaposlivanje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.12 Goodwill

Grupa

	2017.	2016.
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara.	245	245
Stjecanje poslovnom kombinacijom	-	-
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	245	245
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Goodwill predstavlja goodwill iz akvizicije, proizašao prilikom stjecanja ulaganja u Sarajevostan d.d. Sarajevo.

1.13 Odgođeni troškovi pribave

Kao dio poslova osiguranja Društva i Grupe, određeni troškovi pribave se odgađaju. Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave su uzeti u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja putem Zilmerizacije. Odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja nisu priznati kao posebna stavka imovine na datum bilansa.

Analiza navedenih troškova pribave je prikazana u nastavku:

Grupa i Društvo

	2017.	2016.
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara	1.337	1.248
(Smanjenje)/povećanje kapitaliziranih troškovi pribave	85	89
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	1.422	1.337
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.14 Ostala nematerijalna imovina

Grupa

	Ostala nematerijalna imovina - prava '000 BAM	Software '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2016.	1.285	676	1.961
Povećanja	-	24	24
Otpisi	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2016.	1.285	700	1.985
Stanje na dan 1. januara 2017.	1.285	700	1.985
Povećanja	-	23	23
Otpisi	(51)	-	(51)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.234	723	1.957
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti			
Stanje na dan 1. januara 2016.	1.282	596	1.878
Trošak razdoblja	1	49	50
Otpisi	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2016.	1.283	645	1.928
Stanje na dan 1. januara 2017.	1.283	645	1.928
Trošak razdoblja	1	25	26
Otpisi	(51)	-	(51)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.233	670	1.903
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Na dan 1. januara 2016.	3	80	83
Na dan 31. decembra 2016.	2	55	57
Na dan 1. januara 2017.	2	55	57
Na dan 31. decembra 2017..	1	53	54

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.14 Ostala nematerijalna imovina (nastavak)

Društvo

	Software '000 BAM
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2016.	314
Povećanja	15
Otpisi	-
	329
Stanje na dan 31. decembra 2016.	
Stanje na dan 1. januara 2017.	329
Povećanja	19
Otpisi	-
	348
Stanje na dan 31. decembra 2017.	
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2016.	286
Trošak razdoblja	22
Otpisi	-
	308
Stanje na dan 31. decembra 2016.	
Stanje na dan 1. januara 2017.	308
Trošak razdoblja	6
Otpisi	-
	315
Stanje na dan 31. decembra 2017.	
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 1. januara 2016.	28
Na dan 31. decembra 2016.	21
Na dan 1. januara 2017.	21
Na dan 31. decembra 2017.	34

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.15 Ulaganja u podružnice

a) Podružnice Grupe su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2017.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2016.
Autocentar BH d.o.o.	Usluge posredovanja u osiguranju i tehnički pregled vozila	Bosna i Hercegovina	100%	100%
Sarajevostan d.d., Sarajevo	Usluge održavanja	Bosna i Hercegovina	93,02%	93,02%
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	Prodaja vozila i dijelova na veliko i malo	Bosna i Hercegovina	100%	100%

Podružnice su u potpunosti konsolidovane u finansijskim izvještajima Grupe

b) Ulaganja u podružnice su:

	Društvo 2017.	Društvo 2016.
	'000	'000
	BAM	BAM
Autocentar BH d.o.o.	2.133	2.133
Sarajevostan d.d., Sarajevo	4.975	4.975
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	2.469	2.469
Ukupno	9.577	9.577

c) Kretanja ulaganja u podružnice su kako slijedi:

	Društvo 2017.	Društvo 2016.
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara	9.577	7.855
Sticanje udjela u Unis automobili i dijelovi d.o.o. Sarajevo	-	-
Sticanje udjela u Sarajevostan D.D. Sarajevo	-	1.722
Stanje na dan 31. decembra	9.577	9.577

1.16 Ulaganja u pridružena pravna lica

a) Pridružena pravna lica Grupe su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2017.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2016.
TRIGLAV SAVJETOVANJE d.o.o.	Agencija za pružanje usluga	Bosna i Hercegovina	49,00%	49,00%

b) Ulaganja u pridružena pravna lica Grupe su kako slijedi:

	Grupa 2017.	Grupa 2016.	Društvo 2017.	Društvo 2016.
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
TRIGLAV SAVJETOVANJE d.o.o.	65	-	147	147
Ukupno	65		147	147

Na dan 31. decembar 2017. godine, ukupna imovina Triglav Savjetovanje d.o.o. iznosila je 420 hiljada BAM (31. decembar 2016.: 360 hiljada BAM), obaveze 287 hiljada BAM (31. decembar 2016.: obaveze 290 hiljada BAM), a prihodi i bruto dobit za 2017. godinu 1.781 hiljada BAM (2016.: 1.809 hiljada BAM), odnosno 64 hiljada BAM (2016.: 112 hiljada BAM).

1.17 Finansijska ulaganja

Grupa	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Zajmovi i potraživanja	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
2016.			
Dužničke vrijednosnice- kotiraju	21.532	448	21.980
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	3.477	-	3.477
Depoziti kod banaka	-	29.471	29.471
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	2.677	2.677
Zajmovi i potraživanja	-	32.148	32.148
Ukupno	25.009	32.596	57.605
2017.			
Dužničke vrijednosnice – kotiraju	26.108	-	26.108
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	3.601	-	3.601
Depoziti kod banaka	-	22.981	22.981
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	554	554
Zajmovi i potraživanja	-	23.535	23.535
Ukupno	29.709	23.535	53.244

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Društvo	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju '000 BAM	Zajmovi i potraživanja '000 BAM	Ukupno '000 BAM
2016.			
Dužničke vrijednosnice—kotiraju	21.532	448	21.980
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	3.477	-	3.477
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Depoziti kod banaka	-	29.462	29.462
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	4.556	4.556
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Zajmovi i potraživanja	-	34.018	34.018
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno	25.009	34.466	59.475
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
2017.			
Dužničke vrijednosnice— kotiraju	26.108	-	26.108
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	3.601	-	3.601
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Depoziti kod banaka	-	22.972	22.972
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	2.467	2.467
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Zajmovi i potraživanja	-	25.439	25.439
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno	29.709	25.439	55.148
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Na dan 31. decembra 2017. godine nije bilo ulaganja koja se drže do dospjeća niti finansijske imovine raspoložive za prodaju koja bi bila dospjela.

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja se sastoje od depozita kod banaka i zajmova datih klijentima, neto od umanjenja vrijednosti kako slijedi:

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Depoziti kod banaka	22.981	29.471	22.972	29.462
Zajmovi dati klijentima	5.776	8.069	5.504	7.991
Zajmovi dati povezanim licima	-	-	2.113	1.886
Potraživanja (trez.zapisi do 6 mjeseci)	-	448	-	448
Umanjenje vrijednosti zajmova datih klijentima	(5.222)	(5.392)	(5.150)	(5.321)
Ukupno	23.535	32.596	25.439	34.466

Kretanje umanjenja vrijednosti zajmova datih klijentima u toku godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Stanje na dan 1. januara	5.392	5.452	5.321	5.381
Gubici od umanjenja vrijednosti (bilješka 1.37)	-	2	-	2
Naplata prethodno umanjenih iznosa (bilješka 1.31)	(170)	(60)	(170)	(60)
Otpis	-	(2)	-	(2)
Stanje na dan 31. decembra	5.222	5.392	5.150	5.321

Dospjelo, a neispravljeno - Društvo 2016

	Nedospjelo, a neispravljeno BAM'000	90 dana BAM'000	91-181 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	29.462	-	-	-	29.462
Zajmovi dati klijentima	2.645	24	1	-	2.670
Zajmovi dati povezanim licima	1.886	-	-	-	1.886
Potraživanja-trez.zapisi do 6 mjeseci	448	-	-	-	448
Ukupno	34.441	24	1	-	34.466

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Dospjelo a neispravljenost – Društvo 2017

	Nedospjelo, a neispravljenost BAM'000	90 dana BAM'000	91-180 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	22.972	-	-	-	22.972
Zajmovi dati klijentima	354	-	-	-	354
Zajmovi dati povezanim licima	2.113	-	-	-	2.113
Potraživanja-trez.zapisi do 6 mjeseci	-	-	-	-	-
Ukupno	25.439	-	-	-	25.439

Dospjelo, a neispravljenost Grupa 2016

	Nedospjelo, a neispravljenost BAM'000	90 dana BAM'000	91-180 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	29.471	-	-	-	29.471
Zajmovi dati klijentima	2.652	24	1	-	2.677
Zajmovi dati povezanim licima	-	-	-	-	-
Potraživanja-trez.zapisi do 6 mjeseci	448	-	-	-	448
Ukupno	32.571	24	1	-	32.596

Dospjelo, a neispravljenost Grupa 2017

	Nedospjelo, a neispravljenost BAM'000	90 dana BAM'000	91-180 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	22.981	-	-	-	22.981
Zajmovi dati klijentima	554	-	-	-	554
Zajmovi dati povezanim licima	-	-	-	-	-
Potraživanja-trez.zapisi do 6 mjeseci	-	-	-	-	-
Ukupno	23.535	-	-	-	23.535

1.18 Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju

Grupa i Društvo

	<i>Bilješka</i>	2017.	2016.
		'000 BAM	'000 BAM
Neživot			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.22 a)	2.677	3.016
Udio reosiguranja u rezervi za prijavljene, a nelikvidirane štete	1.22 b)	4.598	3.194
Udio reosiguranja u rezervi za nastale a neprijavljene štete	1.22 c)	849	1.286
		<u>8.124</u>	<u>7.496</u>
Život			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.22 a)	1	1
		<u>8.125</u>	<u>7.497</u>
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju		<u><u>8.125</u></u>	<u><u>7.497</u></u>

1.19 Zalihe

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2017.	2016.	2017.	2016.
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Rezervni dijelovi	259	220	-	-
Vozila	4	16	-	-
Materijal u skladištu	197	222	-	-
Sitan inventar u skladištu	547	585	340	344
Umanjenje vrijednosti zaliha	(602)	(512)	(261)	(249)
	<u>405</u>	<u>531</u>	<u>79</u>	<u>95</u>
Ukupno zalihe	<u><u>405</u></u>	<u><u>531</u></u>	<u><u>79</u></u>	<u><u>95</u></u>

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM	
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	6.471	6.489	6.482	6.500	
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	832	1.196	832	1.196	
- za provizije reosiguranja	152	169	152	169	
Potraživanja od poreske uprave	42	237	42	237	
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	2.885	3.380	1.444	1.402	
Umanjenje vrijednosti					
- potraživanja iz ugovora o osiguranju	(1.941)	(2.205)	(1.941)	(2.205)	
- ostala potraživanja	(1.263)	(1.013)	(465)	(476)	
Ukupno	7.178	8.253	6.546	6.823	
Društvo – Dospjela i neispravljenaa potraživanja 2016					
	Nedospjelo, a neispravljeno	90 dana	91-181 dana	181-365 dana	Ukupno
	'000 '000 BAM	'000 BAM	'000 '000 BAM	'000 '000 BAM	'000 '000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.588	949	391	367	4.295
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	1.196	-	-	-	1.196
- za provizije reosiguranja	169	-	-	-	169
Potraživanja od poreske uprave	237	-	-	-	237
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	652	274	-	-	926
Ukupno	4.842	1.223	391	367	6.823
Društvo – Dospjela i neispravljenaa potraživanja 2017					
	Nedospjelo, a neispravljeno	90 dana	91-181 dana	181-365 dana	Ukupno
	'000 '000 BAM	'000 BAM	'000 '000 BAM	'000 '000 BAM	'000 '000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.937	1.038	318	248	4.541
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	832	-	-	-	832
- za provizije reosiguranja	152	-	-	-	152
Potraživanja od poreske uprave	42	-	-	-	42
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	837	132	5	5	979
Ukupno	4.800	1.170	323	253	6.546

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja (nastavak)

Grupa – Dospjela i neispravljena potraživanja 2016

	Nedospjelo, a neispravljeno '000 BAM	90 dana '000 BAM	91-181 dana '000 BAM	181-365 dana '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.588	938	391	367	4.284
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	1.196	-	-	-	1.196
- za provizije reosiguranja	169	-	-	-	169
Potraživanja od poreske uprave	237	-	-	-	237
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	1.909	318	138	2	2.367
Ukupno	6.099	1.256	529	369	8.253

Grupa – Dospjela i neispravljena potraživanja 2017

	Nedospjelo, a neispravljeno '000 BAM	90 dana '000 BAM	91-181 dana '000 BAM	181-365 dana '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.926	1.038	318	248	4.530
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	832	-	-	-	832
- za provizije reosiguranja	152	-	-	-	152
Potraživanja od poreske uprave	42	-	-	-	42
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	1.083	390	144	5	1.622
Ukupno	5.035	1.428	462	253	7.178

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja (nastavak)

Kretanje umanjenja vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Stanje na dan 1. januara	2.205	2.177	2.205	2.177
Gubici od umanjenja vrijednosti (bilješka 1.36)	345	472	345	472
Naplata prethodno umanjenih iznosa (bilješka 1.32)	(244)	(428)	(244)	(428)
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(365)	(16)	(365)	(16)
Stanje na dan 31. decembra	1.941	2.205	1.941	2.205

Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju priznati su unutar ostalih poslovnih troškova (bilješka 1.36), dok su naplata prethodno rezervisanih iznosa i dobitci od ukidanja umanjenja vrijednosti prikazani unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.32)

Kretanje umanjenja vrijednosti za ostala potraživanja tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Stanje na dan 1. januara	1.013	959	476	473
Gubici od umanjenja vrijednosti (bilješka 1.36)	353	122	39	4
Naplata prethodno umanjenih iznosa (bilješka 1.32)	(58)	(67)	(5)	-
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(44)	(1)	(45)	(1)
Stanje na dan 31. decembra	1.264	1.013	465	476

Gubici od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja priznati su unutar ostalih poslovnih rashoda (bilješka 1.36), dok je naplata prethodno umanjenih iznosa prikazana unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.32).

1.21 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Novac u banci	19.010	12.485	18.358	12.159
Novac u blagajni	13	57	9	10
Novac i novčani ekvivalenti	19.023	12.542	18.367	12.169

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Neživotna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	13.911	13.137	13.911	13.137
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	8.595	8.358	8.595	8.358
Rezerve za troškove obrade	1.802		1.802	-
Rezerve za nastale a neprijavljene štete	6.404	7.431	6.404	7.431
Rezerve za povrat premije	359	337	359	337
Rezerve za neistekle rizike	697	346	697	346
Ukupno neživotna osiguranja	31.768	29.609	31.768	29.609
Životna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	29	49	29	49
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	56	108	56	108
Rezerve za troškove obrade štete	1	3	1	3
Rezerva za nastale neprijavljene pštete	139	92	139	92
Matematička rezerva životnih os igureanja i rezerva kao rezultat testa adekvatnosti	25.022	20.912	25.022	20.912
Ukupno životna osiguranja	25.247	21.164	25.247	21.164
Sveukupno	57.015	50.773	57.015	50.773

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

a) Analiza kretanja rezervi za prijenosne premije

Grupa

	2017.	2017.	2017.	2016.	2016.	2016.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000	'000	'000	'000	'000	'000
	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	13.137	3.016	10.121	12.723	2.974	9.749
Premije polisirane tokom godine	31.143	8.551	22.592	30.178	7.693	22.485
Umanjeno za: premije zarađene tokom godine	(30.369)	(8.889)	(21.480)	(29.764)	(7.651)	(22.113)
	<u>13.911</u>	<u>2.678</u>	<u>11.233</u>	<u>13.137</u>	<u>3.016</u>	<u>10.121</u>
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	49	1	48	15	0	15
Premije polisirane tokom godine	11.624	95	11.529	9.896	24	9.872
Umanjeno za: premije zarađene tokom godine	(11.644)	(95)	(11.549)	(9.862)	(23)	(9.839)
	<u>29</u>	<u>1</u>	<u>28</u>	<u>49</u>	<u>1</u>	<u>48</u>

Društvo

	2017.	2017.	2017.	2016.	2016.	2016.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000	'000	'000	'000	'000	'000
	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	13.137	3.016	10.121	12.723	2.974	9.749
Premije polisirane tokom godine	31.143	8.551	22.592	30.178	7.693	22.485
Umanjeno za: premije zarađene tokom godine	(30.369)	(8.889)	(21.480)	(29.764)	(7.651)	(22.113)
	<u>13.911</u>	<u>2.678</u>	<u>11.233</u>	<u>13.137</u>	<u>3.016</u>	<u>10.121</u>
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	49	1	48	15	0	15
Premije polisirane tokom godine	11.624	95	11.529	9.896	24	9.872
Umanjeno za: premije zarađene tokom godine	(11.644)	(95)	(11.549)	(9.862)	(23)	(9.839)
	<u>29</u>	<u>1</u>	<u>28</u>	<u>49</u>	<u>1</u>	<u>48</u>

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

b) Analiza kretanja rezervi za prijavljene a neisplaćene štete

Grupa

	2017.	2017	2017	2016.	2016	2016
	Bruto '000 BAM	Reosiguranje '000 BAM	Neto '000 BAM	Bruto '000 BAM	Reosiguranje '000 BAM	Neto '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	7.245	3.194	4.051	7.349	2.999	4.350
Štete nastale u tekućoj godini	11.390	3.044	8.346	13.001	4.107	8.894
Prijenos iz IBNR	2.989	273	2.716	2.773	313	2.460
Promjena u štetama iz prethodne godine	1.589	1.523	66	(1.644)	(918)	(726)
Isplaćene štete	(14.618)	(3.436)	(11.182)	(14.234)	(3.307)	(10.927)
Stanje na dan 31. decembra	8.595	4.598	3.997	7.245	3.194	4.051
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	108	-	108	78	-	78
Štete nastale u tekućoj godini	4.057	-	4.057	2.619	-	2.619
Promjena u štetama iz prethodne godine	293	-	293	429	-	429
Isplaćene štete	(4.402)	-	(4.402)	(3.018)	-	(3.018)
Stanje na dan 31. decembra	56	-	56	108	-	108

Društvo

	2017	2017	2017	2016	2016	2016
	Bruto '000 BAM	Reosiguranje '000 BAM	Neto '000 BAM	Bruto '000 BAM	Reosiguranje '000 BAM	Neto '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	7.245	3.194	4.051	7.349	2.999	4.350
Štete nastale u tekućoj godini	11.390	3.044	8.346	13.001	4.107	8.894
Prijenos iz IBNR	2.989	273	2.716	2.773	313	2.460
Promjena u štetama iz prethodne godine	1.589	1.523	66	(1.644)	(918)	(726)
Isplaćene štete	(14.618)	(3.436)	(11.182)	(14.234)	(3.307)	(10.927)
Stanje na dan 31. decembra	8.595	4.598	3.997	7.245	3.194	4.051
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	108	-	108	78	-	78
Štete nastale u tekućoj godini	4.057	-	4.057	2.619	-	2.619
Promjena u štetama iz prethodne godine	293	-	293	429	-	429
Isplaćene štete	(4.402)	-	(4.402)	(3.018)	-	(3.018)
Stanje na dan 31. decembra	56	-	56	108	-	108

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

c) Analiza kretanja rezervi za nastale a neprijavljene štete

Grupa i Društvo

	2017. Bruto	2017 Reosiguranje	2017 Neto	2016. Bruto	2016 Reosiguranje	2016 Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	6.442	1.286	5.156	7.162	634	6.528
Povećanja priznata tokom godine	(883)	(538)	(345)	(1.370)	466	(1.836)
Transferi u rezerve za prijavljene štete	845	100	744	650	186	464
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	6.404	848	5.555	6.442	1.286	5.156
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Grupa i Društvo

	2017. Bruto	2017 Reosiguranje	2017 Neto	2016. Bruto	2016 Reosiguranje	2016 Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	92	-	92	69	-	69
Povećanja priznata tokom godine	60	-	60	32	-	32
Transferi u rezerve za prijavljene štete	(13)	-	(13)	(9)	-	(9)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	139	-	139	92	-	92
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

d) Analiza kretanja rezervi za povrat premije

Grupa i Društvo

	2017. Bruto	2017 Reosiguranje	2017 Neto	2016. Bruto	2016 Reosiguranje	2016 Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	337	-	337	352	-	352
(Smanjenja) / povećanja priznata tokom godine	22	-	22	(15)	-	(15)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	359	-	359	337	-	337
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

e) Analiza kretanja rezervi za neistekle rizike

Grupa i Društvo

	2017.	2017.	2017.	2016.	2016.	2016.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	346	-	346	341	-	341
Smanjenja priznata tokom godine	351	-	351	5	-	5
Stanje na dan 31. decembra	697	-	697	346	-	346

f) Analiza kretanja rezervi za troškove obrade šteta

Grupa i Društvo

	2017.	2017.	2017.	2016.	2016.	2016.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna+životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	2.105	-	2.105	-	-	-
Povećanja (smanjenja) priznata tokom godine	(302)	-	(302)	2.105	-	2.105
Stanje na dan 31. decembra	1.803	-	1.803	2.105	-	2.105

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

Grupa i Društvo

	2017	2016
	Bruto i neto	Bruto i neto
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara	20.912	16.511
Alokacija premije	9.238	6.732
Otpuštanje obaveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(2.832)	(2.342)
Oslobađanje diskonta/pripis kamate	(1.805)	215
Promjena u IBNR-u i RBNS-u	(7)	32
Promjena u Zilmerizaciji	(526)	(351)
Alokacija diskrecionog bonusa	61	0
Alokacija posebne komponente diskrecionog bonusa	-	-
Promjena u rezervi prijenosne premije	(19)	115
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	25.022	20.912
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

i) Osnovne pretpostavke uz životna osiguranja

Opis	Proizvod	Kamatne stope	Tablice smrtnosti
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva puta osigurane sume za slučaj smrti.	ST-1997	3.25%	RH 80-82_M and RH 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-MES-1O i Z-MES-1OBH	3.25%/2,5%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-MES-2O i Z-MES-2OBH	3.25%/2,5%	BIH_2004_V and BiH2004_A
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:2. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MED-1O	3.25%/2,5%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije ujednokratnom iznosu. gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-MES-1E	3.25%/2,5%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrićem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-KBI-1O	3.25%/2,5%	BIH_2004_M+ KBI_2004_M and BIH_2004_Z + KBI_2004_Z and BiH2004_A, NIH KBI2006_DEP
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrićem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-1OBH	3.25%/	BIH_2004_M+ KBI_2006_M i BIH_2004_Z+ KBI_2006_Z
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrićem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-KBI-2O	3.25%/2,5%	BIH_2004_V+ KBI_2004_V and BiH2004_A, NIH KBI2006_DEP
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrićem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-2OBH	3.25%	BIH_2004_V+ KBI_2006_V
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	T-VSE-1O	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	Z-50P-1O	3.25%	BIH_2004_O50
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantuje isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-1O	3.25%/2,5%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Uzajamno stipendijsko osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-2O	3.25/2,5%	BIH_2004_V
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije u jednokratnom iznosu. prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mirazno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-1O	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Uzajamno mirazno osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-2O	3.25%	BIH_2004_V
Mirazno osiguranje jedne osobe s jednokratnim plaćanjem premije gdje osiguravač garantira isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Osigurnje korisnika kredita za slučaj smrti	Risk loans (T-SMT-10)	3,25%	RH 80-82_M and RH 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja. smrti i smrti uslijed nezgode 1:1.	Capital (Z-MEK-10)	3,25%	RH 80-82_M i RH 80-82_Z
Riziko životno osiguranjejedne osobe sa obročnim plaćanjem premije	T-SMT-10	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje sa obročnim plaćanjem premije	T-SMT-20	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje jedne osobe sa jednokratnim plaćanjem premije	T-SMT-1E	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje sa jednokratnim plaćanjem premije	T-SMT-2E	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje korisnika kredita jedne osobe sa padajućom sumom i obročnim plaćanjem	T-HPK-10	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje korisnika kredita sa padajućom sumom i obročnim plaćanjem	T-HPK-20	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje korisnika kredita jedne osobe sa padajućom sumom i jednokratnim plaćanjem	T-HPK-1E	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje korisnika kredita sa padajućom sumom i jednokratnim plaćanjem	T-HPK-2E	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje korisnika kredita jedne osobe sa padajućom sumom i jednokratnim plaćanjem neovisno od starosti	T-GHPK-1E	3,25%	BIH2004_A

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

j) Preostala ročnost obaveza osiguranja

Grupa i Društvo

2016.	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Od 10 do 15 godina	Od 15 do 20 odina	Više od 20 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Neživot							
Rezerve za prijenosnu premiju	11.773	781	245	101	155	82	13.137
Rezerva za prijavljene, a neisplaćene štete i rezerva za nastale a neprijavljene štete	9.843	4.828	1.032	86	-	-	15.789
Rezerva za povrat premije	337	-	-	-	-	-	337
Rezerva za neistekle rizike	346	-	-	-	-	-	346
Ukupno	22.299	5.609	1.277	187	155	82	29.609
2016.							
	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Od 10 do 15 godina	Od 15 do 20 godina	Više od 20 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Život							
Rezerve za prijenosnu premiju	49	-	-	-	-	-	49
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i za nastale a neprijavljene štete	203	-	-	-	-	-	203
Matematička rezerva	1.999	7.154	7.719	2.606	1.220	214	20.912
Ukupno	2.251	7.154	7.719	2.606	1.220	214	21.164
2017.							
	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Od 10 do 15 godina	Od 15 do 20 odina	Više od 20 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Neživot							
Rezerve za prijenosnu premiju	11.996	1.029	659	89	133	5	13.911
Rezerva za prijavljene, a neisplaćene štete i za nastale a neprijavljene štete i tr. obrade	11.097	4.193	1.333	178	-	-	16.801
Rezerva za povrat premije	359	-	-	-	-	-	359
Rezerva za neistekle rizike	697	-	-	-	-	-	697
Ukupno	24.149	5.222	1.992	267	133	5	31.768

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

k) Preostala ročnost obaveza osiguranja (nastavak)

2017.	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Od 10 do 15 godina	Od 15 do 20 godina	Više od 20 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Život							
Rezerve za prijenosnu premiju	29	-	-	-	-	-	29
Rezerva za prijavljene, a neisplaćene štete i za nastale a neprijavljene štete i tr. obrade	196	-	-	-	-	-	196
Matematička rezerva	1.981	8.209	9.436	3.750	1.313	333	25.022
Ukupno	2.206	8.209	9.436	3.750	1.313	333	25.247

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

l) Razvoj šteta za 2017. godinu

Grupa i Društvo

'000 BAM	Prije 2009	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pocjena kumulativnih šteta na kraju godine nastanka štete	12.064	8.927	7.942	6.918	7.723	6.881	12.618	9.274	9.461
Jednu godinu kasnije	16.655	12.147	10.680	9.609	10.947	9.959	17.792	12.360	13.644
Dvije godine kasnije	18.437	12.876	11.360	10.085	11.336	10.495	18.248	12.727	
Tri godine kasnije	19.733	13.282	11.678	10.285	11.486	10.790	18.511		
Četiri godine kasnije	20.588	13.446	11.898	10.385	11.657	10.850			
Pet godina kasnije	22.347	13.491	11.967	10.407	11.696				
Šest godina kasnije	22.780	13.537	12.203	10.459					
Sedam godina kasnije	23.215	13.604	12.288						
Osam godina kasnije	23.458	13.617							
Devet godina kasnije	23.486								
Deset godina kasnije									
Procjena kumulativnih šteta	25.406	13.785	12.569	10.674	12.123	11.371	19.638	13.875	17.019
Kumulativne isplate	23.486	13.617	12.288	10.459	11.696	10.850	18.511	12.727	13.644
Vrijednost priznata u bilansu tekuće godine	1920	168	281	215	427	521	1.127	1.148	3.375

1.23 Rezervisanja za obaveze i troškove

Grupa

	Rezervisanja za preventivu '000 BAM	Rezervisanja za otpremne '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2016.	705	571	1.276
Povećanje rezervisanja u bilansu uspjeha	215	45	260
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(362)	(23)	(385)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	558	593	1.151
Povećanje rezervisanja	211	28	239
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(303)	-	(303)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	466	621	1.087

Društvo

	Rezervisanja za preventivu '000 BAM	Rezervisanja za otpremne '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2016.	705	363	1.068
Povećanje rezervisanja	215	39	254
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(362)	-	(362)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	558	402	960
Povećanje rezervisanja	211	34	245
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(303)	-	(303)
Stanje na dan 31. decembar 2017	466	436	902

Pretpostavke korištene prilikom izračuna rezervisanja za otpremnine su sljedeće:

	Grupa 2017.	Grupa 2016.	Društvo 2017	Društvo 2016
Diskontna stopa	3%	3%	3%	3%
Očekivana povećanja plata	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Stopa smrtnosti	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80

Povećanje rezervisanja za otpremnine priznaje se kao dio administrativnih troškova (bilješka 1.35), dok se povećanje rezervisanja za preventivu priznaje kao dio ostalih poslovnih rashoda (bilješka 1.36).

1.24 Odgođena poreska obaveza

	2017 BAM'000	Priznato kroz bilans uspjeha BAM'000	Priznato kroz sveobuhvatnu dobit BAM'000	2016 BAM'000
Odgođena porezna imovina / (obaveze) iz privremenih razlika				
Nerealizovana (dobit) / gubitak na imovinu raspoloživu za prodaju	412	-	(48)	(364)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Odgođena porezna imovina (obaveze)	412	-	(48)	(364)
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.25 Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Obaveze iz ugovora o osiguranju prema posrednicima	323	358	323	358
Obaveze iz ugovora o osiguranju, reosiguranju i saosiguranju	1.150	1.489	1.150	1.489
Obaveze prema dobavljačima	309	512	127	199
Obaveze prema radnicima	542	525	393	380
Obaveze za ostale poreze	52	79	2	-
Ostale obaveze	1.496	1.584	1.026	849
Razgraničeni troškovi	1.235	304	1.199	283
Bonusi upravi	118	37	118	37
Odgođeni prihodi	440	222	435	218
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	5.665	5.110	4.773	3.813

1.26 Dionički kapital

	2017. '000 BAM	2016. '000 BAM
Odobreno, izdano i u cijelosti plaćeno		
32.244 (2016.: 36.400) običnih dionica po 568 BAM	18.315	20.675
5.161 (2016. 5.161) prioritetnih dionica po 568 BAM	2.932	2.932
Dionički kapital	21.247	23.607

Dionički kapital društva denominiran je u BAM. Nominalna vrijednost svake izdane dionice iznosi 568 BAM. Tokom 2017. nije bilo izdavanja novih dionica. Sve su dionice u cijelosti plaćene. Vlasnici prioritetnih dionica nemaju zagarantovano pravo na dividendu, a u slučaju da se donese odluka o isplati dividende imaju prioritet u naplati dividende.

Društvo je u Q1 2017 kupilo od Bosna Reosigranja d.d. vlastite dionice u visini 10% zakonski dozvoljenog kapitala odnosno kupilo je 4.156 komada dionica, kako bi se zaštitilo na tržištu kapitala. Kupovina dionica je izvršena po nominalnoj vrijednosti od 1.105,5 BAM po dionici, te je vrijednost transakcije bila 4.594.458 BAM.

S obzirom da ih nije prodalo u roku u određenom roku Odlukom Skupštine u Q4 2017 godine Društvo je izvršilo smanjenje kapitala i to povlačenjem 4.156 komada vlastitih dionica u iznosu od 2.360.608 BAM.

1.26 Dionički kapital (nastavak)

Dioničari društva na kraju godine su slijedeći:

	2017.				2016.			
	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva
Triglav INT d.d.	18.107.840	2.665.624	20.773.464	97,78	16.274.336	-	16.274.336	68,94
Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo	-	-	-	-	4.194.112	2.665.624	6.859.736	29,06
Centralinspekt d.o.o. Sarajevo	125.528	-	125.528	0,59	125.528	-	125.528	0,53
Biston d.j.l.	-	110.760	110.760	0,52	-	110.760	110.760	0,47
Cenex d.o.o. Sarajevo	81.224	-	81.224	0,38	81.224	-	81.224	0,34
Enes Delimustafić. Sarajevo	-	155.064	155.064	0,73	-	155.064	155.064	0,66
Ukupno	18.314.592	2.931.448	21.246.040	100	20.675.200	2.931.448	23.606.648	100,00

Većinski vlasnik Društva je Triglav INT holdinška družba osnovano i sa sjedištem u Sloveniji. Triglav INT je u vlasništvu Zavarovalnice Triglav i tokom 2011 godine je izvršen prijenos vlasničkog udjela u Društvu od 68.94% sa društva Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana na Triglav INT holdinško društvo. U Q1/2017 godine Triglav INT je od dotadašnjeg vlasnika Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo otkupilo 7921 komad dionica i time povećalo svoj vlasnički dio u Društvu.

1.27 Osnovna i razrjeđena zarada po dionici

U svrhu izračuna zarade po dionici, zarada je izračunata kao dobit za razdoblje namijenjena dioničarima Društva, nakon umanjenja za dividendu namijenjenu prioritetnim dioničarima. Broj običnih dionica je ponderirani prosječni broj izdanih redovnih dionica tokom godine nakon umanjenja za redovne trezorske dionice. Broj redovnih dionica korišten za izračun redovne i razrjeđene zarade po dionici bio je 32.448 (2016.:36.400). S obzirom da nema efekta opcija, kovertibilnih obaveznica ili sličnih instrumenata, razrjeđena dobit po dionici ista je kao i osnovni dobitak po dionici

Dobit namijenjena redovnim i prioritetnim dioničarima

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM
Dobit razdoblja namijenjena dioničarima	2.057	1.276
Prosječan ponderisani broj dionica	32.449	36.400
Osnovna zarada po dionici (u BAM)	<u>63</u>	<u>35</u>

1.28 Premije

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017 '000 BAM	Društvo 2016 '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	31.091	30.125	31.143	30.178
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(8.811)	(7.694)	(8.811)	(7.694)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(775)	(413)	(775)	(413)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(338)	43	(338)	43
Zarađene premije iz poslova neživota, neto od reosiguranja	<u>21.167</u>	<u>22.061</u>	<u>21.219</u>	<u>22.114</u>
<i>Životna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	11.624	9.896	11.624	9.896
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(95)	(25)	(95)	(25)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	20	(34)	20	(34)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(1)	1	(1)	1
Zarađene premije iz poslova životnog osiguranja, neto od reosiguranja	<u>11.548</u>	<u>9.838</u>	<u>11.548</u>	<u>9.838</u>
Ukupno	<u>32.715</u>	<u>31.899</u>	<u>32.767</u>	<u>31.952</u>

1.29 Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja

Sljedeća tablica prikazuje analizu zaračunate premije i nastalih šteta po vrstama osiguranja. Svi ugovori o osiguranju su zaključeni u Bosni i Hercegovini.

Grupa

	Bruto zaračunate premije '000 BAM	Bruto zarađene premije '000 BAM	Bruto nastale štete '000 BAM	Troškovi pribave i administracije '000 BAM	Saldo reosiguranja '000 BAM
<i>2016. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.500	11.245	5.097	4.948	242
Motorna vozila (ostale vrste)	5.581	5.544	4.138	1.585	422
Imovina	8.913	8.666	4.637	1.996	1.721
Osobna osiguranja	3.533	3.526	2.924	1.052	(252)
Ostalo	598	731	523	94	138
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	7.181	-
Ukupna neživotna osiguranja	30.125	29.712	17.319	16.856	2.271
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	9.896	9.862	7.194	3.168	6
Ukupno životna osiguranja	9.896	9.862	7.194	3.168	6
Ukupno	40.021	39.574	24.513	20.024	2.277
<i>2017. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.253	11.278	5.190	4.516	289
Motorna vozila (ostale vrste)	5.466	5.534	4.861	1.537	28
Imovina	9.576	9.411	4.485	2130	2.783
Osobna osiguranja	4.086	3.293	2.999	872	173
Ostalo	710	800	143	153	311
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	7.130	-
Ukupna neživotna osiguranja	31.091	30.316	17.678	16.338	3.584
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	11.624	11.644	8.430	3.613	60
Ukupna životna osiguranja	11.624	11.644	8.430	3.613	60
Ukupno	42.715	41.960	26.108	19.951	3.644

1.29 Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja (nastavak)

Društvo

	Bruto zaračunate premije '000 BAM	Bruto zarađene premije '000 BAM	Bruto nastale štete '000 BAM	Troškovi pribave i administracije '000 BAM	Saldo reosiguranja '000 BAM
<i>2016. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.506	11.251	5.139	5.182	242
Motorna vozila (ostale vrste)	5.587	5.551	4.189	1.787	422
Imovina	8.946	8.698	4.688	2.279	1.721
Osobna osiguranja	3.541	3.534	2.924	1.097	(252)
Ostalo	598	731	523	137	138
Ukupna neživotna osiguranja	30.178	29.765	17.463	10.482	2.271
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	9.896	9.862	7.194	3.168	6
Ukupna životna osiguranja	9.896	9.862	7.194	3.168	6
Ukupno	40.074	39.627	24.657	13.650	2.277
<i>2017. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.254	11.279	5.226	4.653	289
Motorna vozila (ostale vrste)	5.468	5.538	4.894	1.657	28
Imovina	9.606	9.440	4.538	2.275	2.783
Osobna osiguranja	4.100	3.306	3.009	913	173
Ostalo	715	805	143	153	311
Ukupna neživotna osiguranja	31.143	30.368	17.810	9.651	3.584
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	11.624	11.644	8.530	3.613	60
Ukupna životna osiguranja	11.624	11.644	8.530	3.613	60
Ukupno	42.767	42.012	26.340	13.264	3.644

1.30 Prihod od provizija i naknada

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Provizija reosiguranja neživot	1.324	1.021	1.324	1.021
Provizija reosiguranja život	35	2	35	2
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Prihodi od provizija i naknada	1.359	1.023	1.359	1.023
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

1.31 Finansijski prihodi

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Prihodi od kamata na depozite	553	738	553	738
Prihodi od kamata na kredite	94	98	192	183
Prihodi od kamata na obveznice	1.057	863	1.057	863
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupni prihodi od kamata	1.704	1.699	1.802	1.784
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Prihod od dividendi	455	52	617	52
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupni finansijski prihodi od imovine dostupne za prodaju	455	52	617	52
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Naknade	3	2	3	3
Kapitalna metoda učešća u kapitalu TRIS	65	-	-	-
Prihodi od ulaganja u nekretnine	165	211	106	112
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti po finansijskoj imovini – zajmovi odobreni klijentima (bilješka 1.17)	170	60	170	60
Ostali finansijski prihodi	73	35	2	78
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijski prihodi	2.635	2.059	2.700	2.089
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.32 Ostali poslovni prihodi

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Prihod od tehničkog pregleda	3.015	2.459	-	-
Prihodi od pruženih usluga	4.080	3.780	-	-
Neto dobit od prodaje nekretnina i opreme	99	66	92	58
Prihodi od naplaćenih regresnih potraživanja	810	863	810	863
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju i naplata prethodno umanjenih potraživanja (bilješka 1.20)	244	428	244	428
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja i naplata prethodno umanjenih potraživanja (bilješka 1.20)	58	67	5	-
Vrijednost prodane robe sa skladišta	148	270	-	-
Ostali poslovni prihodi	1.107	643	982	467
Ostali poslovni prihodi	9.561	8.576	2.133	1.816

1.33 Nastale štete, neto od reosiguranja

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	16.293	16.050	16.425	16.194
Udio reosiguranja	(3.274)	(3.512)	(3.274)	(3.512)
Promjena pričuva za prijavljene a neisplaćene štete				
Bruto iznos	1.050	1.999	1.050	1.999
Udio reosiguranja	(1.404)	(195)	(1.404)	(195)
Promjena pričuva za nastale a neprijavljene štete				
Bruto iznos	(38)	(720)	(38)	(720)
Udio reosiguranja	437	(652)	437	(652)
Rezerva za povrate premija				
Bruto iznos	22	5	22	5
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Rezerva za neistekle rizike				
Bruto iznos	351	(15)	351	(15)
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja	17.678	17.319	17.810	17.463
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama neživotnih osiguranja	(4.241)	(4.359)	(4.241)	(4.359)
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja, neto od reosiguranja	13.437	12.960	13.569	13.104
<i>Životna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	4.328	2.738	4.327	2.738
Udio reosiguranja	(1)	(16)	(1)	(16)
Promjena matematičke rezerve životnih osiguranja				
Bruto iznos	4.110	4.401	4.110	4.401
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena pričuva za prijavljene a neisplaćene štete				
Bruto iznos	(54)	32	(54)	32
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena pričuva za nastale neprijavljene štete	477	23	47	23
Promjena pričuva za otkupe i doživljenja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete životnih osiguranja	8.430	7.194	8.430	7.194
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama životnih osiguranja	(1)	(16)	(1)	(16)
Ukupne nastale štete životnih osiguranja, neto od reosiguranja	8.429	7.178	8.429	7.178
Ukupne nastale štete	26.108	24.513	26.240	24.657
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama	(4.242)	(4.375)	(4.242)	(4.375)
Ukupne nastale štete, neto od reosiguranja	21.866	20.138	21.998	20.282

1.34 Troškovi pribave

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Trošak provizije	1.131	1.298	1.132	1.298
Ostali troškovi pribave	5.329	5.479	5.751	6.030
Promjena odgođenih troškova pribave (bilješka 1.13)	(85)	(89)	(86)	(89)
Ukupni troškovi pribave. neživot	6.375	6.688	6.797	7.239
<i>Životna osiguranja</i>				
Trošak provizije i troškova pribave	2.931	2.546	2.931	2.546
Ukupni troškovi pribave. život	2.931	2.546	2.931	2.546
Ukupni troškovi pribave	9.307	9.234	9.728	9.785

Troškovi pribave za Grupu i Društvo uključuju troškove internog prodajnog osoblja u iznosu od 4.286 hiljada BAM (2016.:4.138 hiljada BAM).

Provizija životnog osiguranja koja se priznaje po naplati, kao što je objašnjeno u računovodstvenoj politici 1.3 (p), u skladu je sa odgovarajućim priznavanjem prihoda. Nije praktično izračunati obračun obaveze po proviziji ukoliko bi se odgovarajući prihodi priznavali na obračunskom principu, a ne po naplati.

1.35 Administrativni troškovi

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Amortizacija	946	948	415	376
Troškovi osoblja	5.795	5.808	2.381	2.347
Troškovi plina, struje i vode	874	914	109	132
Troškovi zakupa	325	298	266	246
Troškovi reprezentacije	246	456	36	43
Otpremnine (bilješka 1.23)	28	45	34	39
Ostali troškovi	2.430	2.321	295	682
Administrativni troškovi	10.644	10.790	3.536	3.865

Na dan 31.12.2017. broj zaposlenih Grupe bio je 431 (2016: 445), a ukupan broj zaposlenih u Društvu na dan 31.12.2017. bio je 246 (2016: 250).

1.36 Ostali poslovni rashodi

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Doprinosi zaštitnom fondu, birou osiguranja i Agenciji za nadzor	175	166	175	166
Ostali tehnički troškovi – vatrogasni doprinosi	45	43	45	43
Povećanje troškova preventive (bilješka 1.23)	211	215	211	215
Gubitci od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju (bilješka 1.20)	345	472	345	472
Gubitci od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja (bilješka 1.20)	353	122	39	4
Ostali troškovi	921	753	835	644
Ostali poslovni rashodi	2.050	1.771	1.650	1.544

1.37 Finansijski troškovi

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Troškovi kamata	-	9	-	-
Gubitci od umanjenja vrijednosti finansijske imovine – zajmovi odobreni klijentima (bilješka 1.17)	-	2	-	2
Neto gubitak od tečajnih razlika	-	1	-	1
Trošak amortizacije ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	37	35	23	23
Nerealizovani gubici-svođenje na fer vrijednost	-	-	-	-
Ostali finansijski troškovi	15	22	15	22
Finansijski troškovi	52	69	38	48

1.38 Porez na dobit

Usklađenje računovodstvene dobiti za razdoblje i troška poreza na dobit

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Tekući porezni trošak				
Tekuće razdoblje	294	279	212	200
Ukupno trošak poreza na dobit	294	279	212	200
	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
Računovodstveni rezultat prije oporezivanja	2.448	1.698	2.010	1.356
Porez na dobit po stopi od 10% (2016: 10%)	244	170	201	135
Porezno nepriznati troškovi	103	114	73	70
Neoporezivi prihodi	(53)	(5)	(62)	(5)
Trošak poreza na dobit	294	279	212	200
Efektivna stopa poreza na dobit	12,01%	16,43%	10,55%	14,75%

U skladu sa važećim zakonima, Porezna Uprava ima diskreciono pravo da odredi porezni tretman poslovnih aktivnosti i transakcija bilo kojeg poreskog obveznika. U skladu s tim, promjene u poslovnoj aktivnosti mogu biti drugačije tretirane od strane Poreske Uprave. Kao rezultat toga, Društvu i Grupi se mogu naplatiti dodatni porezi, kazne i kamata koje mogu biti značajne.

1.39 Transakcije s povezanim licima

Ključni dioničar Društva je krajnje matično društvo Zavarovalnica Triglav d.d.Ljubljana preko Triglav INT-a sa vlasničkim udjelom od 97,78%. Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo („Bosna RE“), je do januara 2017 godine bio vlasnik 29,06%. (2016.: 68.94% i 29.06%) Društvo smatra da ima neposredni odnos povezane osobe sa svojim ključnim dioničarima i njihovim podružnicama; svojim podružnicama i povezanim licima; članovima Nadzornog odbora; članovima Uprave i ostalim poslovođstvom (zajedno „ključno poslovođstvo“); bliskim članovima obitelji ključnog poslovođstva; i društvima pod kontrolom zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem ključnog poslovođstva i bliskih članova njihovih obitelji prema definiciji sadržanoj u Međunarodnom računovodstvenom standardu 24 „Objavljivanje povezanih stranaka“ („MRS 24“).

Ključni dioničari

Tokom 2017. godine. prihodi po uslužnim štetama od Zavarovalnice Triglav d.d.. Ljubljana iznosili su 56 hiljada BAM (2016:53 hiljada BAM).

Najveći dio reosiguranja Grupa i Društvo predaju u Bosna RE. Rezultat tih transakcija su premija predana u reosiguranje, udio reosiguranja u štetama tokom godine i stanje potraživanja i obaveza iz poslova reosiguranja na kraju godine. Pored toga na dan 31. decembra 2017. godine Društvo je posjedovalo 13.16% dionica u Bosna RE (2016.: 13.16%).

1.39 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Podružnice i pridružena pravna lica

Društvo prodaje osiguranje podružnicama Autocentar BH d.o.o., Sarajevostan d.d., Unis Automobili i dijelovi i pridruženom pravnom licu Triglav savjetovanje d.o.o. Pored toga Sarajevostan d.d. pruža usluge održavanja Društvu, Autocentar BH d.o.o. usluge tehničkog pregleda i ostalih usluga, Unis automobile i dijelovi d.o.o. usluge tehničkog pregleda i servisa vozila a Triglav savjetovanje d.o.o. posreduje u prodaji osiguranja Društva.

Ostala povezana lica

Tokom 2017. godine Društvo je obavljalo i usluge obrade šteta za druga povezana društva iz grupe Triglav npr. Triglav Osiguranje d.d. Zagreb, Triglav Osiguranje a.d. Beograd, Lovćen Osiguranje, Triglav Osiguranje a.d. Banja Luka.

Ključno posloводство

Ključno posloводство obuhvata članove Uprave i Nadzornog odbora.

Naknada članovima Nadzornog odbora u 2017. godini je iznosila 11 (2016: 16). Treba napomenuti da se naknada Predsjedniku Nadzornog odbora ne plaća kao ni jednom članu iz Triglav INT-a.

Slijedeći iznosi predstavljaju rezultat transakcija sa povezanim licima:

Rilans usnieha

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
<i>Ključni dioničari</i>				
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana</i>				
Prihodi	56	53	56	53
Rashodi	66	62	66	62
<i>Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo</i>				
Prihodi	4.172	4.382	4.172	4.382
Rashodi	7.531	7.386	7.531	7.386
<i>Podružnice i pridružena pravna lica</i>				
<i>Autocentar BH d.o.o. Sarajevo</i>				
Prihodi	-	-	221	80
Rashodi	-	-	131	286
<i>Sarajevostan d.d.</i>				
Prihodi	-	-	262	101
Rashodi	-	-	528	611
<i>Triglav Savjetovanje d.o.o.</i>				
Prihodi	11	14	11	14
Rashodi	1.685	1.779	1.685	1.779
<i>Unis automobili i dijelovi d.o.o.</i>				
Prihodi	-	-	7	10
Rashodi	-	-	137	96
<i>Ostala povezana lica</i>				
<i>Triglav osiguranje d.d. Zagreb</i>				
Prihodi od servisiranja šteta	23	18	23	18
Rashodi od servisiranja šteta	4	14	4	14
<i>Triglav osiguranje d.d. Skopje</i>				
Rashodi od servisiranja šteta	-	-	-	-
<i>Lovćen osiguranje d.d. Podgorica</i>				
Prihodi od servisiranja šteta	18	13	18	13
Rashodi po štetama	-	-	-	-
<i>Triglav osiguranje a.d. Beograd</i>				
Prihodi od servisiranja šteta	9	1	9	1
<i>Triglav RE. d.d.</i>				
Rashodi od reosiguranja	-	-	-	-
<i>Triglav osiguranje a.d. Banja Luka</i>				
Prihodi od regresa po štetama	4	-	4	-
Rashodi po osnovu zakupa	-	9	-	9
<i>Triglav int. Ljubljana</i>				
Rashodi	-	-	-	-
<i>Ključno rukovodstvo – rashodi</i>	564	471	564	471

1.39 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Bilans stanja

	Grupa 2017. '000 BAM	Grupa 2016. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM	Društvo 2016. '000 BAM
<i>Ključni dioničari</i>				
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana</i>				
Potraživanja	34	48	34	48
Obaveze	6	5	6	5
<i>Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo</i>				
Potraživanja	976	1.307	976	1.307
Obaveze	708	872	708	872
<i>Podružnice i pridružena pravna lica</i>				
<i>Autocentar BH d.o.o. Sarajevo</i>				
Potraživanja	-	-	1.582	1.085
Obaveze	-	-	6	6
<i>Sarajevostan d.d.</i>				
Potraživanja	-	-	667	788
Obaveze	-	-	7	6
<i>Triglav Savjetovanje d.o.o.</i>				
Potraživanja	75	78	75	78
Obaveze	157	132	157	132
<i>Unis automobili i dijelovi d.o.o.</i>				
Potraživanja	-	-	89	150
Obaveze	-	-	1	1
<i>Ostala povezana Društva</i>				
<i>Triglav osiguranje d.d. Zagreb</i>				
Potraživanja	61	34	61	34
Obaveze	-	24	-	24
<i>Triglav int</i>				
Potraživanja	-	-	-	-
Obaveze	-	-	-	-
<i>Triglav osiguranje a.d. Beograd</i>				
Potraživanja	-	1	-	1
Obaveze	-	-	-	-
<i>Lovćen osiguranje a.d.</i>				
Potraživanja	3	6	3	6
Obaveze	-	-	-	-
<i>Ključno rukovodstvo – potraživanja</i>	-	-	-	-
<i>Ključno rukovodstvo – obaveze</i>	149	52	149	52

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima

U transakcijama finansijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima finansijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik (uključujući i kreditni rizik reosiguranja) i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika zajedno sa sažetkom načina na koje Grupa upravlja tim rizikom opisan je u nastavku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika:

- valutni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tečajevima stranih valuta
- rizik promjene fer vrijednosti uslijed promjene kamatnih stopa - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama.
- cjenovni rizik - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu. bez obzira jesu li te promjene uzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegova izdavalca ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak već i potencijalni dobitak.

Usklađivanje imovine i obaveza

Grupa aktivno upravlja svojom imovinom te koristi pristupe koji uravnotežuju kvalitetu, diverzifikaciju, usklađivanje imovine i obaveza, likvidnost i prinos od ulaganja. Cilj procesa ulaganja je optimizacija prinosa od ulaganja poslije poreza, usklađenog za rizik i ukupnog prinosa usklađenog za rizik, uz upravljanje imovinom i obavezama na osnovi novčanih tokova temeljeno na dospeljima. Uprava pregledava i odobrava ciljne portfelje na periodičnoj osnovi, utvrđuje smjernice ulaganja i limite, i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom. Dužna pažnja poklanja se i usklađenosti s pravilima koja su postavljena lokalnom regulativom.

Grupa utvrđuje ciljne portfelje za svaki značajni proizvod osiguranja, što predstavlja strategije ulaganja koje se koriste kako bi se profitabilno finansirale obaveze uz prihvatljivi nivo rizika. Ove strategije uključuju ciljeve za efektivno trajanje, krivulju prinosa, osjetljivost, likvidnost, koncentraciju imovine po sektorima i kreditnu kvalitetu. Procjene korištene u utvrđivanju približnih iznosa i vremena plaćanja vlasnicima polisa za obaveze iz ugovora o osiguranju se redovno pregledavaju.

Veći dio ovih procjena je subjektivne prirode i može uticati na mogućnost Grupe da ostvari ciljeve upravljanja aktivom i pasivom.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kamatni rizik

Izloženost Grupe tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrirana u investicijskom portfelju i uzetim zajmovima. Poslovanje Grupe je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim razdobljima ili u različitim iznosima.

Grupa je također izložena riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizlaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen budući da većina kamatonosnih ulaganja Grupe na datum finansijskog položaja nosi fiksne kamatne stope.

Grupa ima obaveza po uzetim zajmovima koje nose varijabilnu kamatnu stopu, ali njihov iznos na datum finansijskog položaja nije značajan. Promjene kamatnih stopa ne utiču na razinu rezerve iz poslova osiguranja neživota, osim za rentne isplate šteta autoodgovornosti koje na datum bilansa nisu značajne. Matematička rezerva života diskontira se nižom od tehničke kamatne stope i stope propisane regulativom. Propisana stopa donekle odražava očekivana kretanja u kamatnim prinosima kroz duži vremenski period.

Iz toga slijedi da promjene u vrijednostima ulaganja koje se mogu povezati kamatnom stopom neće biti djelomično ublažene pratećim promjenama u ekonomskim vrijednostima rezervi koje se djelomično prebijaju.

Grupa prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja svoje imovine i obaveza.

Prema ugovorima Grupa je dužna obračunavati kamatu po stopama od 1,75% do 4% godišnje naplaćene premije iz polisa životnog osiguranja za isplatu iznosa osiguranicima po isteku takvih polisa osiguranja i trenutno se ne može zaštititi od budućeg kamatnog rizika kojem će biti izložena na ulaganjima sredstava za pokriće budućih obaveza.

U bilješci 1.42 objavljene su efektivne kamatne stope i analiza promjene kamatnih stopa na datum finansijskog položaja za finansijsku imovinu Grupe u okviru MRS-a 39. Tehničke kamatne stope za proizvode životnog osiguranja objavljene su u bilješci 1.22 (i).

Rizik promjene cijena dionica

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena, bez obzira jesu li promjene nastale kao rezultat faktora specifičnih za određeni papir ili njegova izdatelja ili faktora koji utječu na sve instrumente kojima se trguje na tržištu. Grupa je svojim ulaganjima u dionice izložena cjenovnom riziku. Pri datoj vrijednosti ulaganja na dan finansijskog položaja, Grupa smatra da izloženost riziku promjene cijena nije značajna.

Valutni rizik

Grupa je izložena riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjena u kursu strane valute. Izloženost riziku promjene kursa na dan bilansa je minimalna. Imovina i obaveze Grupe, sa izuzetkom udjela sredstava na tekućim računima kod banaka i matematičke rezerve koje su vezane za Euro, su denominirane u BAM. Vezanost BAM za Euro je fiksna te se očekuje da će ostati fiksna. Stoga se smatra da nije potrebno prikazati računanjem osjetljivosti na promjenu kursa.

U bilješci 1.43 objavljene su analiza finansijske imovine i finansijskih obaveza po stranim valutama na datum finansijskog položaja za Grupu i Društvo.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kreditni rizik

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavljena je sadašnjom vrijednosti datih sredstava, kao što je prikazano u slijedećoj tabeli:

	Grupa 2017 '000 BAM	Grupa 2016 '000 BAM	Društvo 2017 '000 BAM	Društvo 2016 '000 BAM
Novac i novčani ekvivalenti	19.023	12.542	18.367	12.169
Depoziti kod banaka	22.981	29.471	22.972	29.462
Zajmovi dati klijentima, neto	554	2.677	2.467	4.556
Potraživanja-trez.zapisi	-	448	-	448
Dužničke vrijednosnice	26.108	21.532	26.108	21.532
Potraživanje po ugovorima o osiguranju.,neto	4.530	4.284	4.542	4.295
Ostala potraživanja,neto	2.648	3.969	2.004	2.528
Ukupno	75.844	74.923	76.460	74.990

Kreditni portfolio Društva, te u manjoj mjeri kratkoročna i ostala ulaganja podložna su kreditnom riziku. Ovaj rizik definira se kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da vrati dug. Društvo upravlja ovim rizikom tako što unaprijed provodi strogu analizu odobravanja kreditnih rizika; redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika.

Uprava je donijela kreditnu politiku i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku. Za sve osiguranike rade se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja prije plaćanja po odobrenim kreditima ili njihovoj prolongaciji. Društvo je usvojilo opreznu politiku investiranja.

Da bi izbjegli rizike osiguranja protu-stranki koje ne plaćaju potraživanja, uspostavljeni su poslovni i finansijski standardi za reosiguranika i odobrenje brokera, uključujući ocjene napravljene od strane vodećih ocjenjivačkih agencija i razmatranje trenutnih tržišnih informacija.

Tabela ispod prikazuje izloženost Društva po vrsti imovine:

	Rejting	Grupa 2017 BAM'000	Grupa 2016 BAM'000	Društvo 2017 BAM'000	Društvo 2016 BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	Bez rejtinga	19.023	12.542	18.367	12.169
Depoziti kod banaka	Bez rejtinga	22.981	29.471	22.972	29.462
Zajmovi dati klijentima-neto	Bez rejtinga	554	2.677	2.467	4.556
Dužničke vrijednosnice	A	3.706	3.885	3.706	3.885
Potraživanja-trezorski zapisi	B	-	448	-	448
Dužničke vrijednosnice	B	22.402	17.647	22.402	17.647
Potraživanja	Bez rejtinga	7.178	8.253	6.546	6.823
Ukupno		75.844	74.923	76.460	74.990

Društvo nema finansijske instrumente smještene u ili izdate od strane entiteta koji imaju vlastiti kredit rejting. Banke sa kojim društvo zaključuje transakcije nemaju vlastiti rejting nego umjesto toga koriste kreditni rejting matične banke u inostranstvu.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Sektorska analiza:

	Finansijske institucije	Država	Kompanije	Stanovništvo
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Društvo 2017				
Novac i novčani ekvivalenti	18.367	-	-	-
Depoziti kod banaka	22.972	-	-	-
Zajmovi dati klijentima-neto	-	-	2.113	354
Dužničke vrijednosnice	-	26.108	-	-
Potraživanje po ugovorima o osiguranju-neto	-	-	3.605	937
Ostala potraživanja, neto	-	42	1.962	-
Ukupno	41.339	26.150	7.680	1.291
Društvo 2016				
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	12.169	-	-	-
Depoziti kod banaka	29.462	-	-	-
Zajmovi dati klijentima-neto	-	-	4.249	307
Dužničke vrijednosnice	-	21.980	-	-
Potraživanje po ugovorima o osiguranju. Neto	-	-	3.610	685
Ostala potraživanja, neto	-	237	2.291	-
Ukupno	41.631	22.217	10.150	992
Grupa 2017				
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	19.023	-	-	-
Depoziti kod banaka	22.981	-	-	-
Zajmovi dati klijentima-neto	-	-	-	554
Dužničke vrijednosnice	-	26.108	-	-
Potraživanje po ugovorima o osiguranju. Neto	-	-	3.593	937
Ostala potraživanja, neto	-	42	2.606	---
Ukupno	42.004	26.150	6.199	1.491
Grupa 2016				
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	12.542	-	-	-
Depoziti kod banaka	29.471	-	-	-
Zajmovi dati klijentima-neto	-	-	2.363	314
Dužničke vrijednosnice	-	21.980	-	-
Potraživanje po ugovorima o osiguranju. Neto	-	-	3.599	685
Ostala potraživanja, neto	-	237	3.732	-
Ukupno	42.013	22.217	9.694	999

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Tabela ispod prikazuje knjigovodstvenu vrijednost reprogramiranih finansijskih sredstava:

	Grupa 2017 BAM'000	Grupa 2016 BAM'000	Društvo 2017 BAM'000	Društvo 2016 BAM'000
Depoziti kod banaka	-	-	-	-
Kreditni kljentima	-	532	-	532
Kreditni povezanim licima	-	27	-	27
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno	-	559	-	559
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Grupe i upravljanja pozicijama. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom razdoblju.

Društvo ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljava zakonskim zahtjevima.

Bilješka 1.41 prikazuje analizu ročnosti finansijske imovine i finansijskih obaveza na datum finansijskog položaja za Grupu i Društvo.

U bilješci 1.22 (j) objavljene su analize ročnosti tehničkih rezervi za Grupu i Društvo.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Fer vrijednosti

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može zamijeniti ili obaveza podmiriti po tržišnim uslovima. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju i koja kotira na berzi vodi se po fer vrijednosti. Za sredstva koja kotiraju na berzi fer vrijednost se poredi sa zadnjom prodajnom cijenom, za sredstva koja ne kotiraju poredi se cijene sa sličnim kompanijama.

Finansijska imovina koja se drži do dospelja, a sastoji se od korporativnih obveznica, iskazana je po amortiziranom trošku. Fer vrijednost ove imovine na datum finansijskog položaja mjereno po kotiranoj prodajnoj cijeni zatvaranja ne razlikuje se značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa.

Zajmovi i potraživanja su izraženi po amortiziranom trošku umanjenom za umanjene vrijednosti. Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata znatno ne razlikuje od njihove fer vrijednosti, pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Fer vrijednost finansijske imovine koja se vodi po amortizovanom trošku:

Grupa	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2017	2016	2017	2016
Finansijska imovina				
Zajmovi	354	2.670	354	2.670
Depoziti	22.981	29.471	22.981	29.471
Ostala finansijska imovina klasificirana kao zajmovi i potraživanja	200	7	200	7
Novac i novčani ekvivalenti	19.023	12.592	19.023	12.592
Ukupna finansijska imovina	42.558	44.740	42.558	44.740

Društvo	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2017	2016	2017	2016
Finansijska imovina				
Zajmovi	2.467	4.556	2.467	4.556
Depoziti	22.972	29.462	22.972	29.462
Novac i novčani ekvivalenti	18.367	12.169	18.367	12.169
Ukupna finansijska imovina	43.806	46.187	43.806	46.187

Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospeljem temelji se na gotovinskim tokovima diskontiranim trenutačno ponuđenim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospelja. Obzirom na to da većina depozita Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena vrijednost tih depozita Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti. Nije praktično izračunati fer vrijednost depozita s fiksnim kamatnim stopama. Također, budući da većina dugoročnih uzetih zajmova Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena im je vrijednost približno jednaka fer vrijednosti.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Uprava smatra da se knjigovodstvena vrijednost kredita i potraživanja ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti, predpostavljajući da će naplate po neispravljenim potraživanjima biti prema ugovorenim uslovima, ne uzimajući u obzir buduće gubitke. Krediti i potraživanja uključuju depozite u bankama sa fiksnom kamatnom stopom. Uprava vjeruje da fer vrijednost depozita u bankama i ostala potraživanja, kao i ostale obaveze je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti zbog njihovih kratkih rokova dospelja.

Društvo koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja odražava značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

- Razina 1: Fer vrijednost finansijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.
- Razina 2: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju tržišno vidljivih inputa, bilo direktnih (na primjer cijene) ili indirektnih (na primjer izvedenih iz cijena).
- Razina 3: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na tržišno vidljivim inputima.

	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
31. decembar 2017.				
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>				
- Vlasničke vrijednosnice	36	-	3.527	3.563
- Dužničke vrijednosnice	-	26.108	-	26.108
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednost kroz bilans uspjeha</i>				
-Investicioni fondovi	38	-	-	38
Ukupna finansijska imovina po fer vrijednosti	74	26.108	3.527	29.709

	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
31. decembar 2016.				
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>				
- Vlasničke vrijednosnice	36	-	3.400	3.436
- Dužničke vrijednosnice	-	21.532	-	21.532
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednost kroz bilans uspjeha</i>				
-Investicioni fondovi	41	-	-	41
Ukupna finansijska imovina po fer vrijednosti	77	21.532	3.400	25.009

Još u 2012. godini Društvo je počelo primjenjivati metodu fer vrijednosti za ulaganja koja su klasificirana kao raspoloživa za prodaju. Za one Kompanije koje kotiraju posljednja prodajna cijena se smatra fer vrijednosnom mjerom, a za kompanije koje ne kotiraju Društvo koristi metodu vrijednosti koja se koristi u sličnim ili istim kompanijama. Konkretno, za dionice koje Triglav Osiguranje d.d. ima u svom portfoliju, koje se odnose na vlasničke udjele u Union Banci i Vakufskoj Banci, u 2012 napravljeno je umanjenje vrijednosti zbog značajnog i dugotrajnog pada vrijednosti (preko 9 mjeseci i pada od više od 40% nominalne vrijednosti) čiji je efekt zabilježen u bilansu uspjeha. Metoda komparativnih vrijednosti i diskontovanog novčanog toka se koristi za dionice Bosna Reosiguranja d.d. i efekat je zabilježen kao rezerva fer vrijednosti na bilansu stanja.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Tabela ispod prikazuje usklađivanje početnog i krajnjeg stanja finansijske imovine vrednovane po fer vrijednosti a koja se nalazi u Razini 3:

	1.januar. 2017 BAM'000	Ukupna dobit / (gubitak) prikazano ostaloj sveobuhvatnoj dobiti BAM '000	Prodaja BAM '000	Umanjenje/ povećanje vrijednosti BAM'000	31.decembar 2017 BAM'000
<i>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasničke vrijednosnice	3.400	-	-	127	3.527
Ukupno finansijska imovina raspoređena u Razinu 3	3.400	-	-	127	3.527

Tabela ispod predstavlja uticaj na fer vrijednost instrumenata Razine 3 koristeći razumnu alternativnu pretpostavku po vrsti instrumenta:

Grupa i Društvo

31. decembar 2017

	Knjigovodstvena vrijednost BAM '000	Efekat razumne alternativne pretpostavke (+/-) BAM '000
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>		
Vlasničke vrijednosnice	3.527	-
Total	3.527	-

Metoda komparativnih vrijednosti i diskontovanog novčanog toka korištena je za vrednovanje dionica Bosna Reosiguranje d.d pri čemu su neto knjigovodstvena cijena i bruto zaračunata premija korištene kao ključni pokazatelji. Indikator neto knjigovodstvene cijene predstavlja podatak sa najvećim efektom na knjigovodstvenu vrijednost. Grupa smatra korekciju od 10% kao razumnu moguću alternativnu pretpostavku i predstavljena je u analizi iznad.

1.41 Analiza ročnosti

Ročnost finansijske imovine i obaveza iz djelokruga MRS-a 39 za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. prikazana je u tabelama u nastavku na osnovi preostalog ugovornog dospijeca, izuzev nemonetarne finansijske imovine raspoložive za prodaju vrednovane po trošku koja je uvrštena u kategoriju „preko 5 godine.“ Preostala ročnost rezervi za ugovore o osiguranju prikazana je u bilješci 1.22 j).

Grupa 2017.	Manje od 6 mjeseci '000 BAM	Od 6 do 12 mjeseci '000 BAM	Od 1 do 3 godine '000 BAM	Od 3 godine do 5 godina '000 BAM	Preko 5 godina '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Dužničke vrijednosnice	-	-	-	-	3.601	3.601
Vlasničke vrijednosnice	3.515	-	13.235	6.751	2.607	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima –neto	23	41	451	39	-	554
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	10.450	4.000	8.009	-	522	22.981
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	7.178	---	---	---	---	7.178
Novac i novčani ekvivalenti	19.023	-	-	-	-	19.023
Ukupna finansijska imovina	40.189	4.041	21.695	6.790	6.730	79.445
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze (kredit)	5.665	-	-	-	-	5.665
Ukupne finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	34.524	4.041	21.695	6.790	6.730	73.780

1.41 Analiza ročnosti (nastavak)

Grupa 2016.	Manje od 6 mjeseci '000 BAM	Od 6 do 12 mjeseci '000 BAM	Od 1 do 3 godine '000 BAM	Od 3 godine do 5 godina '000 BAM	Preko 5 godina '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>	-	-	-	-	3.477	3.477
Dužničke vrijednosnice	-	-	10.903	6.225	4.404	21.532
Vlasničke vrijednosnice						
<i>Zajmovi i potraživanja</i>	26	48	2.577	26	-	2.677
Zajmovi dati klijentima –neto	448	-	-	-	-	448
Depoziti kod banaka	2.000	14.000	12.959	-	512	29.471
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	8.253	-	-	-	-	8.253
Novac i novčani ekvivalenti	12.542	-	-	-	-	12.542
Ukupna finansijska imovina	23.269	14.048	26.439	6.251	8.393	78.400
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze	5.110	-	-	-	-	5.110
Ukupne finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	18.159	14.048	26.439	6.251	8.393	73.290

1.41 Analiza ročnosti (nastavak)

Društvo 2017.	Manje od 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Od 3 godine do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina						
Ulaganja u podružnice	-	-	-	-	9.576	9.576
Ulaganja u pridružena lica	-	-	-	-	147	147
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	3.601	3.601
Dužničke vrijednosnice	3.515	-	13.235	6.751	2.607	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima –neto	25	41	812	39	1.550	2.467
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	10.450	4.000	8.000	-	522	22.972
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	6.546	-	-	-	-	6.546
Novac i novčani ekvivalenti	18.367	-	-	-	-	18.367
Ukupna finansijska imovina	38.903	4.041	22.047	6.790	18.003	89.784
<hr/>						
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze	4.773	-	-	-	-	4.773
Ukupne finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	34.130	4.041	22.047	6.790	18.003	85.011

1.41 Analiza ročnosti (nastavak)

Društvo 2016.	Manje od 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Od 3 godine do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina						
Ulaganja u podružnice	-	-	-	-	9.577	9.577
Ulaganja u pridružena lica	-	-	-	-	147	147
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	3477	3.477
Dužničke vrijednosnice	-	-	10.903	6225	4.404	21.532
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima –neto	26	75	2.570	805	1.080	4.556
Ostala krat. Finansijska imovina	448	-	-	-	-	448
Depoziti kod banaka	2.000	14.000	12.950	-	512	29.462
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	6.823	-	-	-	-	6.823
Novac i novčani ekvivalenti	12.169	-	-	-	-	12.169
Ukupna finansijska imovina	21.466	14.075	26.423	7.030	19.197	88.191
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze	3.813	-	-	-	-	3.813
Ukupne finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	17.653	14.075	26.423	7.030	19.197	84.378

1.42 Analiza promjene kamatnih stopa

Tabele u nastavku prikazuju finansijsku imovinu i finansijske obaveze Grupe i Društva iz djelokruga MRS-a 39. analizirane prema razdobljima promjene kamatnih stopa koje se određuju na osnovi preostalog ugovornog dospjeća i ugovornog razdoblja promjene kamatnih stopa.

Tablice u nastavku prikazuju procjenu Uprave o izloženosti riziku promjene kamatnih stopa za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2017 i 31. decembra 2016 godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju, ali uzevši u obzir pretpostavke o kamatnim stopama na kojima se zasniva izračun matematičke rezerve (bilješka 1.22), pokazuju izvjesnu osjetljivost dobiti Grupe i Društva na kretanja kamatnih stopa. Na dobit će također uticati i valutna struktura imovine, obaveza te kapitala i rezervi.

Grupa – 2016.	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Bes-kamatno	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska i movina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	3.477	3.477	-
Dužnički vrijednosni papiri	5,01%	-	-	10.903	6.225	4.404	-	21.532	21.532
<i>Zajmovi i potraživanja</i>	4,93%	21	34	2.469	26	-	127	2.677	2550
Zajmovi dati klijentima, neto	0,92%	448	-	-	-	-	-	448	448
Depoziti kod banaka	2,27%	2.000	14.000	12.959	-	313	199	29.471	29.272
Novac i novčani ekvivalenti	0,01%	784	-	-	-	-	11.808	12.592	784
Ukupna finansijska imovina		3.253	14.034	26.331	6.251	4.717	15.611	70.197	54.586
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi		-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupne finansijske obaveze		-	-	-	-	-	-	-	-
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		3.253	14.034	26.331	6.251	4.717	15.611	70.197	54.586

1.42 Analiza promjene kamatnih stopa (nastavak)

Grupa – 2017.	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci '000 BAM	6-12 mjeseci '000 BAM	1-3 godine '000 BAM	3-5 godina '000 BAM	Više od 5 godina '000 BAM	Bes- kamatn o '000 BAM	Ukupno '000 BAM	Iznosi sa fiksnom stopom '000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska i movina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	3.601	3.601	-
Dužnički vrijednosni papiri	4,93%	3.515	-	13.235	6.751	2.607	-	26.108	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	5,98%	21	36	313	39	-	147	556	409
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	2,20%	10.450	4.000	8.009	-	313	209	22.981	22.772
Novac i novčani ekvivalenti	0,01%	6.115	-	-	-	-	12.908	19.023	6.115
Ukupna finansijska imovina		20.101	4.036	21.557	6.790	2.920	16.865	72.269	55.404
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi		-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupne finansijske obaveze		-	-	-	-	-	-	-	-
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		20.101	4.036	21.557	6.790	2.920	16.865	72.269	55.404

1.43 Analiza valutne pozicije

Triglav Osiguranje d.d.
Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji
31. decembar 2017.

Društvo – 2016.	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	godina	kamatno		
		'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	3.477	3.477	-
Dužnički vrijednosni papiri	5,01%	-	-	10.903	6.225	4.404	-	21.532	21.532
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi, neto	4,93%	21	61	2.469	805	1.080	120	4.556	4.436
Ostala krat.finansijska imovina	0,92%	448	-	-	-	-	-	448	448
Depoziti	2,27%	2.000	14.000	12.959	-	313	190	29.462	29.272
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,01%	784	-	-	-	-	11.385	12.169	784
Ukupno finansijska imovina		3.253	14.061	26.331	7.030	5.797	15.172	71.644	56.472
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		3.253	14.061	26.331	7.030	5.797	15.172	71.644	56.472
Društvo – 2017.									
	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Bes-kamatno	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	3.601	3.601	-
Dužnički vrijednosni papiri	4,93%	3.515	-	13.235	6.751	2.607	-	26.108	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi, neto	5,98%	21	36	674	39	1.550	147	2.467	2.320
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti	2,20%	10.450	4.000	8.000	-	313	209	22.972	22.763
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,01%	6.115	-	-	-	-	12.252	18.367	6.115
Ukupno finansijska imovina		20.101	4.036	21.909	6.790	4.470	16.209	73.515	57.306
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		20.101	4.036	21.909	6.790	4.470	16.209	73.515	57.306

Centralna banka Bosne i Hercegovine („CBBiH“) provodi politiku kursa na principu „currency board-a“ prema kojem je BAM vezana za EUR u odnosu 1 : 1,95583 koji je korišten kroz 2016. i 2016. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti. Društvo osim EUR/BAM ne koristi druge valute.

Valutna struktura finansijske imovine i obaveza za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. prikazani su u nastavku:

	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Grupa 2016.					
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	3.477	3.477
Dužnički vrijednosni papiri	3.885	-	3.885	17.647	21.532
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	186	186	2.491	2.677
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	448	448
Depoziti kod banaka	-	27.960	27.960	1.511	29.471
Novac i novčani ekvivalenti	773	-	773	11.769	12.542
Ukupno finansijska imovina	4.658	28.146	32.804	37.343	70.147

Grupa 2017.

	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	3.601	3.601
Dužnički vrijednosni papiri	3.706	-	3.706	22.402	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	207	207	347	554
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	-	21.460	21.460	1.521	22.981
Novac i novčani ekvivalenti	290	-	290	18.733	19.023
Ukupno finansijska imovina	3.996	21.667	25.663	46.604	72.267

1.43 Analiza valutne pozicije (nastavak)

Matematička rezerva životnog osiguranja vezana je za Euro.

Društvo 2016.	EURO	Vežano za EURO	EURO i vežano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	3.477	3.477
Dužnički vrijednosni papiri	3.885	-	3.885	17.647	21.532
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	186	186	4.370	4.556
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	448	448
Depoziti kod banaka	-	27.960	27.960	1.502	29.462
Novac i novčani ekvivalenti	773	-	773	11.396	12.169
Ukupno finansijska imovina	4.658	28.146	32.804	38.840	71.644
Društvo 2017.	EURO	Vežano za EURO	EURO i vežano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	3.601	3.601
Dužnički vrijednosni papiri	3.706	-	3.706	22.402	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	207	207	2.260	2.467
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	-	21.460	21.460	1.512	22.972
Novac i novčani ekvivalenti	290	-	290	18.077	18.367
Ukupno finansijska imovina	3.996	21.667	25.663	47.852	73.515

Društva za osiguranje su dužna raspolagati odgovarajućim kapitalom s obzirom na obim i vrstu poslova osiguranja koje obavlja kao i rizike kojima je izloženo kod obavljanja tih poslova.
 Kapital Društva sukladno Zakonu o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju (« Zakon ») čini osnovni kapital i dodatni kapital umanjeno za odbitne stavke.
 Zbir osnovnog kapitala i dodatnog kapitala predstavlja jamstveni fond društva. Najmanje 50% jamstvenog fonda se mora sastojati od stavke osnovnog kapitala Društva.
 Marginu solventnosti Društvo je dužno obračunavati odvojeno za poslove neživotnih i poslove životnih osiguranja. a prema Pravilniku o elementima i kontroli margine solventnosti izdanim od Agencije za nadzor osiguranja.
 Kapital Društva ne može biti manji od slijedeće tri kategorije:

1. margina solventnosti;
2. 1/3 margine solventnosti;
3. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona.

Jamstveni fond Društva ne može biti manji od :

1. 1/3 margine solventnosti;
2. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona.

Neživotna osiguranja

Društvo	2017.	2016.
	'000 BAM	'000 BAM
Neživot		
Osnovni kapital	29.433	33.564
Dodatni kapital		
	-----	-----
Jamstveni fond	29.433	33.564
Odbitne stavke	5.183	5.380
	-----	-----
Kapital Društva	24.250	28.184
	-----	-----
Margina solventnosti	4.176	3.822
	-----	-----
1/3 margine solventnosti	1.392	1.274
	-----	-----
Najniži Zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	5.000	5.000
	=====	=====

1.44 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Životna osiguranja

Društvo	2017. '000 BAM	2016. '000 BAM
Osnovni kapital	6.590	6.277
Dodatni kapital	-	-
Jamstveni fond	6.590	6.277
Odbitne stavke	168	168
Kapital Društva	6.421	6.108
Margina solventnosti	2.450	1.936
1/3 margine solventnosti	817	645
Najniži Zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	3.000	3.000

1.45 Naknadni događaji

Niti jedan naknadni događaj ili transakcija nakon 31. decembra 2017. nije imao značajan / materijalan uticaj na konsolidovane finansijske izvještaje na dan ili za period na koji se odnose ili da su od takvog značaja za poslovanje da zahtijevaju objavljivanje u bilješkama uz finansijske izvještaje.